

Extrauagantes

In p̄n. de p̄stōnib⁹ li. vi. r p̄ Archib. xij. di. c. si romanoꝝ. r in sūma. ad de Bal. in. l. leges sa/ cratissime. C. de legibus. r no. in. c. si in laicis. xxx. di. Nec ē de s̄stātia vt redigat in sept̄. de q̄ plene p̄ Jo. an. in regula nemo p̄t. de regu. tur. in me. lib. vj. r in decisōibus. c. xxxviii. p̄ glo. in. l. j. C. de legibus p̄bañ in. c. j. de renū. li. vj. p̄ Abb. in. c. j. de postu. p̄la. q̄ dicit: q̄ de h̄ videt̄ cōis opinio. Debēt aut̄ eūagātes q̄i de eis dubitat̄ p̄ allegantē in forma auctētica p̄duci sub plūbo si eē curiā sunt. p̄ducēde vel sub signeto vicecā cellarij si in curia sunt. p̄du cēde. Et h̄ illis q̄ sunt descripte in li. cā cella rie. Ille aut̄ q̄ sunt descripte in camera aplicā sument̄ cū signeto camerarij in curia: vel sub plūbo eē curiā. Et ita seruat̄ in curia romana. De his aut̄ plenē tractat sup̄m⁹ doctor. d. Frā/ ciscus de p̄uinis in p̄n. eūagātū. Job. xxij.

Incipiūt decretales extrauagātes q̄ ema/ sarūt post septū. De electōe r electi p̄ste.

In iuncte no/ Bonifa. vlij. bis debitū seruitu/ tis exp̄oseit: vt q̄ ad reformādos in cle ro mores r acius (put nob̄ ex alto p̄ mittit) solerter intrēdimus: ubi p̄cipue reforma tiōis accōmode remediū apponamus: vbi ma ius respiciamus piculā iminere. Sane q̄ pe riculosum existat: q̄ aliq̄s in officio dignitate vel gradu fore se asserat: r p̄ tali etiā habeat: nisi p̄us q̄d asserit legitimis on̄derit documen tis tā ex ciuilibus q̄ ex canonicis institut. col ligit̄ euidēter. Asserētī nāq̄ cū mā datis p̄nci pis se venisse: credēdū nō est: nisi hec scriptis p̄baerit nec s̄str̄ credi asserētī legatū. Nūq̄ eū apo. se. moris fuit absq̄ signat. apt̄ib⁹ vñ/ cūq̄ legationē suscipiēs nec dicētī se delegatū sedis eiusdē credi vel intrēdit: nisi de mā dato aplico fide doceat oculata. S̄str̄ clerici ad aliq̄ nā diocesim sine suoz ordinarioꝝ l̄ris venten/ tes: nec in suis recipiunt̄ ordibus: nec ad supe riores ascendūt. Clerici q̄ r monachi q̄ de su/ is ciuitatibus ad alimā vrbem p̄ficiscunt: nisi muniti veniāt suoz l̄ris p̄latoꝝ: nō sunt cleri/ ci vel monachi reputādī. Si q̄s p̄terea in cleꝝ electū se dicat: si sacerdotē sese nominet: h̄ serua tādū est: q̄ nō sine piculo est in talibus cōi/ catio indiscussa. Q̄d aut̄ in illis q̄ se ep̄os r sup̄iores p̄latoꝝ: aut etiā abbates p̄ores seu alios mōasterioꝝ rectores q̄cūq̄ noīe cēseant̄ appellāt: si discussio celebris r diligēs faciēda luculēter apparerit: si scādala r picula grauiā q̄ ip̄oz parere possēt cōicatio indiscussa diligen/ tius attēdan. h̄dnc nos euidēs euocat rō vt cū p̄missis alijs casibus q̄ minoris existūt pe/ riculi: sit ex p̄stōnibus editis tā p̄sum: hunc

ultimū q̄ pericula grauiora minas: nequa p̄ si/ ne p̄uissōis oportune remedio relinquamus. p̄nti itaq̄ p̄petuo valitura p̄stitutiōe sancī/ mus: vt ep̄i r alij p̄lati sup̄iores: r ceteri mona/ sterioꝝ regimīna exercētēs: q̄cūq̄ noīe cēseant̄/ tur: q̄ apud dictā sedē p̄mouent̄: aut p̄firma/ tiōis p̄secratiōis vel b̄ndictionis munus reci/ piunt: ad cōmissas eis ecclesias r monasteria absq̄ dicte sedis l̄ris huius: eoꝝ p̄mōtionē cū firmationē p̄secrationē seu b̄ndictionē p̄tinē/ tibus accedere: vel bonoz ecclesiasticoz admi/ nistratiōem accipere nō p̄sumāt: nulliq̄ eos absq̄ dictaz l̄raz ostēsiōe recipiāt aut eis pa reāt vel intendāt. Q̄d si forsītā h̄ p̄sumptū fu erit: q̄d p̄ ep̄os r p̄latoꝝ abbates p̄ores r ali/ os monasterioꝝ regimīna exercētēs p̄dictos medio tpe actū fuerit: irritū habeat: nec q̄cūq̄ interim t̄idē ep̄i vel p̄lati abbates p̄ores vel re gimīna exercētēs de eccleziāz vel monasterioꝝ p̄uētibus p̄cipiāt eorundē. Capla vero r p̄uēt tus eccleziā r monasterioꝝ ip̄oz: r alij q̄cūq̄: ip̄os absq̄ huius dicte sedis l̄ris recipientes vel obediētēs eiusdē tā diu sint a beneficioꝝ su/ oz p̄ceptione suspēsi: donec sup̄ hoc eiusdem sedis gratiā meruerint obtinere. Ep̄i q̄ p̄lati abbates p̄ores r alij monasterioꝝ regimīna ex/ ercētēs: p̄dicti solito fidelitatis r obediētie iuramēto nō p̄stīto. Illi etiā p̄stīfices q̄s apud p̄dictā sedē pallij p̄tingerēt recipi: absq̄ l̄ris traditionis ipsius pallij: nequāq̄ ab eadē dis cedāt: discedētēs vero quousq̄ h̄mōi iuramē/ tū p̄stiterint r l̄ras p̄gauerint: nihil de ipsarū eccleziāz mōasterioꝝ p̄uētibus p̄cipiāt: r q̄cūq̄ interim p̄ eos (vt de alijs p̄dicij) actū fuerit. viribus nō subsistat.

Benedictus. xj.
S Religiosus (q̄ absq̄ sui sup̄ioris licētia electiōi de se facte p̄sentire nō p̄t) illā post electionē sibi p̄n/ ratā: vel eius electores infra ip̄us p̄ eisdē sup̄ioris p̄stītia vel absentia moderan/ dū nequāq̄ obtineat: dat generale p̄cellū Lu gduū. electoꝝbus extūc ad electionē aliā. p̄ce/ dēdi liberā facultatē. Q̄ ex q̄ frequēter du bitatū est: an etiā sit coipso iure si q̄d ei cōpete bat huius electione p̄natus: statimū illo cū hoc ipso fore p̄nuatim.

Idem.
S Antea romana ecclesia: que dispo/ nente d̄no sup̄ oēs alios ordinarie potestatis obtinet p̄ncipatū a deo v̄pote mater vniuersoz christifi/ deliū r magistra: quattuor patriarchales se/ des instituit: inter quas post ip̄az romanā ec/ clesīā p̄stantinopolitanā p̄mū: alexandrinā se/ cundū: antiochenā tertīā: r hierosolymitanā quartū locū noluit obtinere: ip̄asq̄ multis p̄ rogatiuis r honoribus ac p̄uilegijs decorauit

Extravagantes

de quaz puissionibus cū eas vacare ptingit: tāto est accuratius cogitandū & attentius pui dendū: q̄to maioris eminet altitudine digni tatis & periculose errare in puissionibus earū dē. **S**up hoc igit cū fratribus nris habita deliberratioe matura: inter alia nre p̄sideratio ni occurrit: q̄ oēs p̄dicator sediuꝝ patriarchaliū ciuitates aut sunt destructe aut occupate ab infidelibus: vel in scismaticis detinent ipsaz caplis seu puentibus & canonicis disp̄sis vndiq; p̄ ciuitates ipsas. p̄ alias Regiones seu loca a ciuitatibus ipsis remota. ex quo ptingit (sicut exp̄ientia nup nos docuit) q̄ vacante p̄stātinopolitana ecclia p̄ morie bōe memorie Petri patriarche solū p̄ vnū duntaxat eius canonicū fuit de nouo pastore electio celebrata: alijs canonicis suis agētibz in remotis: dictus tñ electus iuri (si qd̄ sibi ex electio ne hmoi cōpetebat) in nris manibus sp̄ote ac libere resignauit: ideoq; de eorundē fratruꝝ cōsilio & aplice p̄tatis plenitudo dīne statuimus: vt q̄diu ciuitates ipse scismaticoz aut infidelium subsunt aut suberūt ditiois: aut detinebunt p̄ eos: canonicū dictaz patriarchaliū sediuꝝ cum eas vel ipsaz aliquā seu aliq̄s vacare p̄tigerit ad electionē postulationē seu q̄uis puissionē de p̄ficiendo sibi patriarcha vel pastore nullo modo p̄cedant: absq; apostolice sedis licētia speciali noticiam deducat. **M**os em̄ data p̄sentium decernimus irritum & inane: si secus p̄dicta capitula conuentus vel canonicos aut quemuis alium vel alios scienter vel ignorāter fuerit attētatū: nō obstantibus q̄buscuq; ipsaz ecclesiaz vel alicuius eaz consuetudinibus vel statutis: iuramento: confirmatione: di cte sedis vel quacūq; alia firmitate vallat̄ seu constitutōnibus p̄uilegijs vel indulgentijs sedis eiusdem: p̄ que effectus presentium impediri posset quomodo libet vel differri: & de q̄bus quorūcuq; totis tenoribus de verbo ad verbum in nris litteris habenda esset mentio specialis. Nullius ergo rē. Data Lateran. x. kal. Januarij. pontificatus nostri anno. vij.

Scepti reginīs **I**obānes. xxiij. nos cura sollicitat vt que in ecclis nō absq; dispendio ministrorū & cultus detrimento diuini seruari vidimus: in appellationē cōgrui moderaminis in melius reformemus. **L**ū itaq; in nōnullis ecclis obseruet̄: & a lōge retro temporibus fuerit obseruatū: q̄ fructus p̄mi vel secūdi aut alterius cuiuscūq; sequentis anni beneficiorum vacātū in eis dē defuncto vl̄ fabricae aut ecclias sticis p̄sonis hātibz annualia de p̄suetudie p̄uilegio vel statuto applicat̄ in totū: ita q̄ illi qui huius bñficia canonicē obtinent: & ad q̄s

alias de iure fructus ip̄i spectare d̄berent: nihil inde p̄cipiūt: vñ illud in cōueniens sequit̄: q̄ cōmode nequeūt ad impendēdū debitū seruitiū residere in ecclis in q̄bus bñficiati exstūt. **M**os de illo sup̄ his remedio p̄uide re volētes p̄ qd̄ hi & illi in fructuū p̄dictoz p̄ceptioe participēt: & de ecclie debitis seruitijs nō fraudes: p̄nti decreto statuimus de fratruꝝ nostrorū p̄silio: q̄ illi qui fructus p̄dictos sibi hactenus integre vendicabāt ex p̄uilegio consuetudine vel statuto: nihil erinde vltra summa p̄ qua vnūq; bñficiū ip̄oz conseruit in decime solutione tarari p̄teritū huius p̄uilegij p̄suetudinis vel statuti quouis modo p̄cipiāt: s; ip̄m p̄ceptione dūtata sint oīno p̄enti totali residuo p̄dicta obtinētibus beneficicia remāfuro: nisi forsā illi qui fructus eosdē soliti fuerint vt p̄ferē cū integritate p̄cipere: per seip̄m mallent habere residuū & obtinentibus beneficicia summa dimittere memoratā quo casu p̄cipiendū qd̄ maluerit illis relinq̄mus optationē sic q̄ infra. x. dies post q̄ seuerint beneficicia ip̄a vacare: hī q̄bus annualia ip̄a debent̄ ex p̄uilegio consuetudine vel statuto: vel ip̄soꝝ annualiū collectores q̄ p̄tē habere voluerint: an. s. decime taxatione: vel ipsa dimissa residuū: nulla sub attestatione p̄missa eligere teneant: quā electionē si infra decē dies non fecerint vt est dictū ext̄ne ad eū cuius est bñficiū huius optio vel electio trāseat ip̄o iure: & hoc in ecclis & p̄tibus illis in q̄bus beneficia maiora & alia que ad solutionē decime sunt taxata volumus obseruari. **I**n illis vero ecclis s; p̄tibus in q̄bus decimaz taxatio nō ē facta seruet̄: q̄ fructus & obventiones beneficij tūc vacātis q̄ in decime solutione mediū p̄suetudine diuidant quaz medietatem habeat is cui annuariū p̄ alterū de p̄dictis modis p̄ceptio est p̄cessa: reliquā vero medietate p̄cipiat ille cui bñficiū est p̄cessum p̄ sustentatione sua et alijs ecclie onerib; supportandis. **S**i aliter de p̄dictis p̄fata medietate noluerit esse cōtentus: altero p̄tenti nolēte: ps nolentis trāseat ad ad volentē: & nolens fructus & obventiones illius bñficij p̄cipiet vniuersos eidē beneficio cōgrue faciens deseruiri: ac eius supportans onera p̄sueti. **E**t si quisq; aliquid predictorum vltra p̄missa perceperit: nisi illud is ad quos id p̄tinet infra mēsem restituerit cum effectu: eo ip̄o si eps sup̄ior p̄latus fuerit a pontificali honore & ingressu ecclie nouerit se suspensum. **S**i autem capitulum vniuersitas collegiū inter dicto se nouerit donec p̄dicta cū integritate restituerit sibi acere. **S**i vero aliqua singularis p̄sona ecclastica vel mundana id fecerit excoicationis incurrat suam

Extraneantes

ipso facto: a qua nisi restitutione pmissa pterq̄ in mortis articulo nullatenus absoluat nō ob stāte quibuscūq̄ puilegij seu indulgētis aut h̄ris p̄suetudinibus vel statutis iuramēto cō firmatiōe se. apo. aut alia q̄cūq̄ firmitate val/ lat: que oīa quo ad hoc auctoritate aplice re/ uocamus: cassamus et irritam et nullius de in/ ceptis esse volumus firmitatis. ¶ Nulli ergo oīno hōim liceat hāc paginā nre p̄stitutionis cassatiōis irritatiōis et uolūtāt infringere: vl casu temerario contraire: si q̄s aut tē. Datum Auinionē. viij. kal. nouē. pontificatus nostri anno secundo.

Iohannes. xxij.

A debito pastoralis officij: nobis q̄q̄ immeritē supna dispositiōe cō/ missi: p̄culis aīap et eccliaz ac mo/ nasteriorū stipēdijs: q̄ ob ip̄oz va/ catiois diuitias ip̄is solēt frequētius puenire cōgruis remedijs q̄tū nobis ex alto p̄cedit salubriter occurrere intēdentes: vt ceteris et uilius. p̄uideat ecclīas ac monasterijs antedi ctis et vt rōne q̄ sup ip̄as ecclīas ac monasteria ex diuina puisione obdicere diuocis p̄ncipatū: hō nor debuit impēdāt. p̄decessorū q̄z n̄roz ro. p̄o. p̄sertum felicis recordatiōis Bonifa. viij. q̄ di/ gnitates p̄sonatus ecclīas et alia ecclīastica b̄n/ ficia. et Ele. v. q̄ tā huius dignitates p̄sonatus ecclīas b̄nficia: q̄z cardinales ecclīas q̄libet monasteria p̄ozatus administratiōes et officia q̄cūq̄ q̄ apud se. ap. vacarent. puisioni aplice sub certis t̄pibus reseruarūt: vestigijs inherē/ tes: nos ex causis rōnabilibus q̄ ad id nostrū animū induxerūt: de fratrū n̄roz p̄silio nōnul la detrahēda: aliq̄ detrahēdo: aliq̄ declarādo: et q̄dā addēdo de nouo: ep̄ales et eoz supiores sedes: monasteria et regulares ecclīas: ad que hi q̄ istis p̄ tpe p̄ficiēdi sunt etiā q̄ p̄ electiōne canonica assumunt p̄ozatus officia vel admi/ nistratiōes eorundē dignitates p̄sonatus p̄bē das aliaq̄ ecclīastica b̄nficia cū cura vel sin/ cura quocūq̄ noie censeant que ad p̄dictā se/ dē vacāt ad p̄ns et ernunc antea donec christi dignatio nos dignabit vniuersali ecclīe sp̄ose sue regimē possidere vacare p̄tulerit: apud eā puisione nre de fratrū n̄roz p̄silio auctoritate aplice reseruamus. ¶ Huius autē sedes mo/ nasteria ecclīas et alia p̄fata b̄nficia ecclīastica p̄ morte vel de p̄sitionē ac puationes eoz q̄ ea obtinēt electiōne cassatiōne postulationem re/ pulsionē renūciationē quozūlibet puisionem trānslationē siue p̄ suscepiōne mūeris p̄secrati/ onis aut b̄ndictiōis dudū a dicto Ele. p̄. no. p̄ motis impēsi: vbi de ip̄is disposuit p̄decessor et a nobis sine auctoritate nra. p̄mouēdis ap̄ sedē ip̄az vl etiā vbiq̄cūq̄: aut quouis alio mō canonice vacare apud sedē intelligimus p̄li/

batū. ¶ Ep̄ales insup vel alias dignitates ec/ clesiasticas monasteria et alia p̄dicta fratrum n̄roz sancte ro. ec. cardinaliū apud dictā sedē p̄ eoz obitū vacare cōseamus: siue inibi aut ali bi vbiq̄cūq̄ ip̄os migrare p̄tingerit d̄ hac luce: et hoc idē in dignitatibus et b̄nficijs q̄duslibet vt de alijs p̄mittit officialiū videlicet vicecan/ cellarij eiusdē ecclīe camerarij: notarioz audī/ toris p̄dictoriaz: correctoris scripturarū l̄farū ac penitentiarioz necnō abbreviatorū cu. ro. lo/ cū hōi volumus vdicare. ¶ Rursus huius nre referuatiōis edictū ad dignitates et alia iā dicta capellanoz n̄roz cōmēsalīū et quozūli/ bet alioz rōne officij vl ex causa legitima in di cta curia morantiū q̄n a nobis p̄ nris et eiusdē scdis vestigijs p̄sequēdis p̄ ip̄a curia q̄cūq̄ p̄missi vel alijs eoz trāsmisi aut legati aut nū cij fiant: et eos vbiq̄libet et quēlibet ip̄az ad p̄/ fatā curiā redditū durāte legatiōe seu p̄secu/ ratiōe ip̄o: negocios rebus erimi p̄tulerit ab hūanis durimus extendendū: et idē ip̄m etiāz esse volumus et hui⁹ capellanis cōmēsalibus: etiā si vt p̄mittit nūc trāsmisi fuerint vbiq̄cūq̄ et ip̄os rebus erimi contigerit ab humanis. ¶ Ceterū edictū ip̄m trahimus ad sedes mo/ nasteriorū ad alia supradicta: q̄ viuēt adhuc di cto Clemēte p̄decessore nro vsq̄ ad eius obitū vbi de ip̄is p̄ eū fuerit ordinatū et deinde vsq̄ ad datā p̄sitiū apud sedē vacauerint eandē: il la q̄ vacare decernimus apud ip̄am dūmodo in eis ius. i. re licet ad rē nō sit aliq̄bus acq̄sitiū decernētes etiā irritū et inane. secus si in p̄di ctis et singulis sciētē vel ignorāter p̄ quēcūq̄ seu quocūq̄ aplice vel aliq̄ quauis auctorita re attentatū fuerit vel p̄tulerit in postez atten tari: nō obstātibus pie mēorie Hreg. r. ac Bo/ nifa. viij. et alioz romanoz pontificū p̄decessorū n̄roz p̄sitiūtibz sup hoc editis. q̄tenus edicto sunt h̄rie mēozato. ¶ Ceterū ip̄is p̄sti/ tutionibus in suo robore duraturis p̄siones insup annuas ab eis et ab eoz supioribus alijs q̄ p̄latīs inferioribus necnō q̄buscūq̄ capella nis quētibz collegijs vel singularibus p̄so/ nis factas et faciēdas p̄sonalis aliq̄bus ex eis dē cardinalibus: seu q̄busus alijs ex p̄nomi/ natis p̄sonis: et p̄siones p̄terea seu assignatio nes q̄titatū quarūlibet sup cert. puicq̄s di/ ocesibus ecclīis monasterijs vel alijs ecclīasti/ cis locis aut ordinibus etiam a q̄busus p̄de/ cessoribus nostris ro. pon. factas p̄missis p̄so/ nis: siue alicui earundē: vel monasteria p̄za/ tus administratiōes quālibet b̄nficia regu/ laria vel alia q̄libet quocūq̄ noie cēseant non cōsuetā ab olim clericis secularibus assignari h̄mōi p̄sonis vel alijs clericis eiusdē collata si ne concessa cōmode. vel alio quouis titulo ab

Extravagantes

elsdem p̄decessorib⁹ seu alijs epis vel superio
bus p̄latis capitulis aut cōuentib⁹ vel colle
gijs: sub edicto p̄dicto nolum⁹ aliquaten⁹ cō
phendi: quomin⁹ eis cedētib⁹ vel decedenti
b⁹: siue illa quis alio mō dimitterētib⁹: mona
steria ip̄a prior⁹ administratiōes b̄nficia ac
loca h̄mōi ad ecclias ⁊ mōasteria siue alia lo
ca religiosa: v̄l alia ecclīastica: eorūq; p̄latos
siue p̄sonas quas antea eorū dispositio p̄tine
bat: seu q̄b⁹ imēdiate subesse noscunt⁹: libere
reuertant⁹: nisi eis quid canonice obstitēsit:
vel de ipsi⁹ aliter durimus disponendum.

De officio iudicis ordinarij. Boni. viij.

O Ebtent superiorib⁹ suis reuerentiā
subditi: ⁊ dū salubriter ab eis p
culpīs correptionē velut cu rātiū
medicamēta recipiūt: obed iētiaz
exhibere tenent. **E** Rursus oportet p̄posi
tos cū charitate corrigere: decet eos inferre
humiliter q̄ docēt: ⁊ paternā dilectione sub
iectos fouere: sic debito delicate⁹ effici: sic one
rosus creditor minime repit. **S**an e dudū
venerabilī fratri nostro. a. episcopo dulmen.
ecclīe q̄ regularis sancti Benedicti fore nosci
tur decedēte prior ⁊ caplm̄ ipsius ecclīe exci
pientes q̄ de p̄suetudine erat ecclīe supradī
cte: ⁊ tpe cuius nō erat memoria incōcūsse ser
uata: q̄ ep̄i dulmen. qui fuerūt. p tpe: p se so
li absq; alijs religiosi⁹ sibi adiūctis vel cleri
cis vel laicis secularib⁹ q̄buscūq; assumptis
vel loco notarij monacho seu monachis ca
pituli memorati visitationē suā hacten⁹ p̄fa
to impēderūt capitulo: supplicarūt eidē ep̄o
vt oēs tā clericos q̄ laicos religiosos ⁊ secu
lares: anteq; visitationē actualiter exerceret:
a capitulo p̄ciperet admoneri: q̄bus admoni
tis: parati erāt ip̄m admittere ad visitationē
h̄mōi pagendā: et qz dictus ep̄us eos sup h
non audiuit: q̄q; p̄testaret se velle omnes
clericos suos ⁊ alios p̄ter tres vel quattuor
⁊ notariū remouere. ⁊ sic suā visitationē inci
pere et cōplere: idē prior ⁊ capitulū ad sedem
apostolicā appellarunt. **P**ropositiōes hu
iusmodi negotio corā nobis ⁊ auditis ⁊ in
tellectis q̄ partes dicere voluerūt: nos cōsīde
rātes q̄ cōsuetudo p̄dicta cōtra cōmunē vti
litatē facultatē p̄bationē (que nō est angustā
da) restringit: p̄pter qd etiā vt salua. s. sit re
rū p̄batio: quod publice interest: ne veritas
occulat⁹: cautū est iure vt eurent magistrat⁹
testari. i. testificari volētib⁹: seipsos ⁊ alios te
stes vel signatores p̄bere: ⁊ statui generale
cōciliū: vt a iudicibus adhibeat⁹ p̄sona publi
ca: vel duo viri idonei qui acta cōferibāt: q̄s
quidā monachos p̄dictos tñ p̄pter eorū p̄

fessionem que illoz necesse facti sunt: ⁊ ip̄
sos arceat a iudicijs ⁊ publicis siue ciuilibus
actibus: nec patit̄. put cōstitutio nonella de/
clarat: nisi inquisitiōis heretice prauit̄ cau
sa tabellionis cui⁹ vicē in hac pte duo viri p
supradictū cōciliū obtinent: officiiū exercere:
tñ qz suspecti ne cōtra priorē aut capitulū qui
bus subsunt que corrigenda inueniunt fide
liter ⁊ recte cōscriberēt: attendētes quoq; q
id episcopali nō modicū detrahit dignitati:
si ab episcopo qui dignitatē p̄p̄ā suo inge
nio augere debet comites honoris sui causa
adhibiti abducant: seq; solū suspectis q̄nq;
forsitan quos visitat cōmittere cōpellant: di
ctā cōsuetudinē ⁊ quā p̄libati prior ⁊ capitu
lum vident nimirū delicatū tanq; nō rationa
bilem reprobam⁹: sed ne sit episcopus onero
sus decernim⁹ nostrorū p̄decessorū vestigijs
inherentes: vt cum alijs ad visitationē de
cetero faciendā in ecclīa memorata descēde
rit: in visitationis actu duas vel tres hone
stas p̄sonas clericali charactere insignitas:
quarū vna ad minus sit religiosa ordinis su
pradicti: ⁊ vnū notariū clericū secū habeat ⁊
nō plures: cōsuetudine aliqua obtenta: ⁊ cō
positione qualibet inter partes ipsas super h
in cōtrariū facta hactenus non obstante.

De maiestate ⁊ obedientia. Bonifa. viij.

U Nam sanctā ecclīā catholicā et
ipsam apostolicā vrgente fide cre
dere cogimur et tenere. Nos quia
hanc firmiter credim⁹: simpliciter
cōfitemur: extra quā nec salus est nec remissio
peccatorū sponso in canticis p̄clamāte: **A**na
est colūba mea perfecta mea: vna est matris
sue electa genitricis sue: que vnū corpus my
sticū representat: cui⁹ corporis caput christus:
christi vero deus: in qua vnus d̄s: vna fi
des: vnū baptisma. vna fuit dilunij tpe arca
Noe: vnā ecclīā p̄figurans: q̄ in vno cubi
to cōsumata: vnū Noe videlicet gubernato
rem habuit ⁊ rectorē extra quā oīa subsisten
tia sup terrā legim⁹ fuisse delata. **H**āc aut
veneramur ⁊ vnicam dicēte d̄no in p̄pheta:
Erue a framea deus animā meā: ⁊ de manu
canis vnicā meā. p̄ animā em̄. i. p̄ seipso ca
pite simul orauit ⁊ corpore: quod corpus vni
cam scz ecclīā noīauit: p̄pter sponi fidei sa
cramentorū ⁊ charitatis ecclīe vnitatē. Nec
est tunica illa d̄ni incōfuitilis: q̄ scissa nō fuit
sed forte puenit. **I**git̄ ecclīe vni⁹ ⁊ vni
ce vnū corpus: vnū caput: nō duo capita: q̄si
mōstrū. christus videlicet ⁊ christi vicari⁹ pe
trus petriq; successor: dicēte d̄no ip̄m Petro: **P**alce oues meas: meas inquit ⁊ generalit̄
ll

Can. 6. b

Ep̄b. 4. 8

Heb. 7

P̄b. 21. e

Job. 19. e

Job. 21. 8

Extrauagantes

sis monasterijs locis collegijs et vniuersita-
ribus: in quacūq; forma verborū processis: p̄ q̄ ta-
liū citationū effectus possit quōlibet impediri:
etiā si de ipsīs et eorū toris tenoribus de verbo
ad verbū: aut de p̄p̄rijs noībus p̄sonarū mo-
nasteriorū ecclesiarū locorū illorū quibus con-
ceduntur: vel eorū ordinibus aut dignitatibus
oporteat in n̄ris litteris fieri mentionem.

De p̄bendis et dignitatibus. Iohā. xxij.

Aterribilis quorūdā tā religio-
rū q̄ seculariū ambitio: que semp-
plus ambiens: eo magis fit insati-
abilis: que sibi amplius indulge-
tur: et improbitas impetrata petentiū a no-
bis et p̄decessoribus nostris roma. ponti. nō
tam obrinuisse q̄ extorsisse plerūq; noscitur. et
vñ interdū etiā ad vñū b̄nficiū ecclesiasticū
m̄n? idoneus in diuersis ecclesijs nedū vici-
nis: sed ab inuicē lōge distantibus: immo non
nunq̄ in diuersorū regnorū partibus situatis
plures q̄ duas aut tres vel plures etiam di-
gnitates p̄sonatus officij seu prioratus: aut
diuersa beneficia ecclesiastica curā aīarū habē-
tia possit dispensari cū alijs nō liceret de iu-
re cōi recipere ac simul licite retinere. **E**n-
de inter cetera incōueniētia subscripta sequi-
tur: q̄ interdū valet vñ q̄ vnicū q̄uis modi
cū vix officiū implere sufficeret: plurimorū si-
bi vēdicat stipēdiā: q̄ multos litteratis viris
vite puritate a testimonio bone fame pollen-
tibus: qui mendicāre possint abunde suffice-
re: equa distributione collata: habentibus ipsa
parat vagandi materia: diuinus cultus minui-
tur. hospitalitas in ipsius b̄nficijs debita non
seruat. Et dū nō sunt sui in v̄aquaq; regio-
ne rectores: ecclesiarū detrahūt cōmodis et
honoribus: q̄ carentes defensionū auxilio: in vi-
ribus suis et libertatibus multipliciter colla-
bunt: ruinas patēt edificia nobilia: q̄ magni-
ficētia extruxerat decessorū: et q̄ amari? ē do-
lendū: aīarū cura negligit: ac victorū sentibus
fomentū periculose p̄bet. Hos itaq; tot ma-
lis tantisq; discriminibus occurrere cupientes
oēs et singulas dispensationes sup̄ receptiōe
et retentiōe plurimū dignitatū p̄sonatū admi-
nistratiōnū officiorū prioratū aut beneficio-
rū: q̄bus cura aīarū sit annexa: sub quacūq;
forma vel exp̄sione verborū a nobis vel di-
ctis pre. no. cuiuscūq; p̄sone cōcessas. **C**ar-
dinalibus tñ sancte ro. eccle. q̄ circa nos vni-
uersali eccle. seruiendo: singularū ecclesiarū
cōmoditatibus se impēdunt: ac regū filijs q̄
p̄pter sublimitatē eorū et generis claritatē sūt
potiori p̄rogatiua et gratia extollendi: dūtay
at exceptis: deliberatione sup̄ hoc cū fratribus

nostris habita diligētī: de ipsorū cōsilio
et ex certa n̄ra sciētia: in forma subscripta du-
rimus taliter moderandas q̄ p̄ moderatiōe
nostrā effrenatā circa easdē p̄sonas talium b̄n-
fictorū multitudinē refrenemus: ipsiq; impe-
trātes fructu dispensatiōnū h̄mōi taliter non
frustrent. **S**tatuim? itaq; et d̄ fratrum ipso-
rū cōsilio ordinam? q̄ obrinētes nūc ex dispē-
satione legitima pluralitatē h̄mōi dignitatum
p̄sonatū officiorū aut prioratū seu b̄nficio-
rū: q̄ alijs absq; dispensatione obtinere neq̄bāt:
vñ tñ ex dignitatibus p̄sonarū prioratibus
officijs ecclesijs vel beneficijs h̄mōi quibus im-
minet aīarū cura cū dignitate p̄sonatū vel of-
ficio prioratu eccle. vel b̄nficio sine cura que
haberi maluerint. p̄textu dispensatiōnis suffi-
cientis circa id eisdē indulte: possint licite re-
tinere: que tñ teneant eligere infra mēsem nu-
merandū a tpe noticię p̄stitutionis istius: ceteris
beneficijs cū cura vel sine cura q̄ ipsius di-
spensatiōnis p̄textu tenebāt: et q̄ alias nō po-
terant de iure absq; dispensatione licite reti-
nere: que nos ex nūc vacare decernim?: corā
ordinarijs sub testimonio publico infra idēz
tempus verbaliter et realiter cū effectu dimis-
sis: absq; eo q̄ ad illa nunq̄ sine collatiōe ab
eo qui facere poterit faciēda redire: aut eorū
administratiōni se immiscere p̄sumāt. Alioqn̄
tam his q̄ alijs omnibus b̄nficijs q̄ virtute hu-
iusmodi n̄re moderatiōnis retinere poterāt.
vt p̄ferē sint iure priuati: et prius inabiles
ad similia b̄nficia obtinēda. **P**er hoc autē
his qui dignitates p̄sonatus vel officia aut
alia b̄nficia curā aīarū habentia ex dispensa-
tione q̄ ius tribuat in rta nostrā moderatiōe
p̄scriptā obtinēt: et alia similia b̄nficia q̄ n̄ro
rū vel eorū dē p̄decessorū auctoritate l̄rarū ex-
pectāt: cū quibus est vt illa cū vacauerit reci-
pere: et vna cū obtentis licite retinere valeāt:
dispensatiō nolum? derogari: quin ea dū va-
cabunt infra dicti t̄p̄is spaciū possint eligere
et dimissis alijs recipere in forma rescripta ac
licite retinere: penas similes sc̄ruri: qui hu-
iusmodi nostre p̄sumperint cōtraire sanctio-
ni. **P**orro q̄ quorūdā oculos sic auaricie
cupiditatis vitium excecavit: q̄ plura talia be-
nficia simul absq; dispensatione canonica re-
tinere p̄sumant. Hos de illis p̄senti decreto
statuim?: vt oīa singula b̄nficia sic dēta: il-
lo tñ retēto q̄ vltimo receperint: dūmodo in
eo ex collatione canonica cōpetat ius eisdē:
infra t̄p̄s vt p̄mittit limitatū verbo vel facto
ac sine fraude corā ordinarijs sub testimonio
similiter publico dimittere teneant: q̄ si nō
fecerint: etiā illo sunt ipso iure priuati: in quo

Extranagates

ius eis alis cōpetebat: et inabiles penitus ad quecūq; ecclesiastica bñficia obtinēda cēseāt.

¶ Qui vero deinceps receperint dignitatē v'l psonatū seu officiū aut aliud bñficiū curā aiarū habēs annexā: si antea ille bñficiū obtinebāt: illud q̄ ipsi iuri postq̄ fecidi possessiōnē habuerint: vel p eos omni dolo et fraude cessantib⁹ q̄min⁹ habeant steterint: p̄uati no scanť absq; more dispēdio i ordinādorū manib⁹ dimittere debeāt pari mō: alioq̄n ex tūc sunt ipō iure sc̄do p̄uati: et nedū ad sacros sci sci p̄cedos ordines q̄neriā ad habēdū q̄dcunq; aliud bñficiū ecclesiasticū inabiles reputēf. Que oīa et singula bñficia vacatura vt p̄mittit vel dimissa: n̄fē et sedis aplice dispensatiōi de fratrū nostrorū cōsilio referuam⁹. Inhibētes: ne q̄s romanū p̄fificē quacūq; sit sup b̄ auctoritate munir⁹: vel h̄mōi bñficiū dispone re vel circa illa p̄ viāz p̄mutationis vel alias inouare quoquo mō p̄sumat. Hos em̄ si sec⁹

actū seu atētatū fuerit irritū decernim⁹ et inane. **¶** Ceterū ordinarios intell̄gim⁹ in casib⁹ supradict⁹ ep̄os in quorū ciuitatib⁹ et dio cesib⁹ cōsistūt bñficia seu aliq̄d corū q̄ debent s̄m p̄missa dimitti: aut ipsi q̄ ea debent dimittere cōmozanť. vel ecclesijs cathedralib⁹ vacā. capitula earū dē: et idē de beneficijs tam dimissis q̄ vt p̄mittit p̄ditis: nos vel aposto licā sedē certificare studeant q̄p̄rimū cōmo de poterunt in dilate: vt de illis salubriter di sponere valeamus. **¶** Quantū autē ad mo dificationē attinet antefatā: illa dumtaxat et nō alia beneficia ecclesiastica quocūq; noie nū cupent curā animarū habere cēsemus: q̄ pa rochias habent in quibus est animarū cura: nō p vicarios p̄petuos: sed p rectores aut mi nistros beneficiorū ipsorum vel illoz tēpora les vicarios exercēdā: necnō etiā illa quorūz ministris ratione beneficiorū h̄mōi cōpetit vi sitare: inquirere: p̄urationē recipere: suspē dere: exēdicare: seu ab exēdicationis et suspen sionis sentētijs absoluerē: de cōsuetudine vel de iure iuribus alijs: de animarū cura loquē tib⁹ in suo robore quo ad cetera p̄māsuris.

¶ Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā nostrorū moderatiōis statutorū cōstitutionū referuatiōis inhibitionis et volūtatis infrin gere: v'l ei ausu temerario p̄trare: si quis autē h̄ attētare p̄sūperit indignationē oīpotētis dei et beatorū Petri et Pauli ap̄loz ei⁹ se no uerit incurſur⁹. Data Quinione, xij. kalē. de cē. p̄. n̄rī. an o sc̄do. **¶** S̄ dicit⁹. xij.

¶ Regimen ecclesie generalis q̄q̄ numeriti supra dispositione voca ti: gerim⁹ in nostris desiderijs vt

debemus q̄d p̄ nostre diligentie studium ad quarūlibet ecclesiarū et monasteriorū regimē na et alia beneficia ecclesiastica in rta diuini⁹ beneplacitū et nostre intentionis effectū viri assumant idonei: q̄ presint et p̄sint cōmittē dis eis ecclesijs monasterijs et beneficijs p̄re libatis. **¶** P̄missorū nāq; cōsideratiōe in ducti: et suadentibus nobis alijs rationalib⁹ causis nōnullorū p̄decessorū nostrorū roma noꝝ pontificū vestigijs inherentes: oēs pa triarchiales: archiepiscopales: et ep̄ales eccle sias: et etiā monasteria priorat⁹ dignitates p̄ sonatus et officia necnō canonicatus: et p̄ben das ecclesiasticas: ceteraq; beneficia ecclesiastica cum cura vel sine cura: secularia et regularia quecūq; et qualiacūq; fuerint: etiā si ad illa p̄ sone cōsuerint: seu debuerint p̄ electionem seu quēvis aliū modū assumi: nūc apud sedē apostolicā quocūq; modo vacātia. et in poste rū vacatura: necnō p̄ depositionē vel priuati onē seu translationē aut muneris cōsecratio nis suspensionē: p̄ felicitis recordationis Jo. papam. xij. p̄de. no. seu eius auctoritate fa ctas: et per nos seu auctoritate nostra in an tea faciēdas vbilibet: necnō a die forsan tem pore iam dicti p̄decessoris aliqui in cōcordia vel discordia electi vel postulati fuerint: quo rū electio cassata: seu postulatio repulsa: vel per eos facta renūciatio: et admissa p̄ ipsum p̄ decessorem vel auctoritate ipsius extiterint: seu quorū electorū vel postulatorū et in antea eligendorum sen p̄suladorū ac renūcianti um electionem cassari: vel postulationē repe li: aut renūciationē admitti p̄ nos vel aucto ritate nostra cōtingeret apud sedē p̄dictam: vel alibi v̄dicunq;: ac etiā p̄ obitum cardina lium eiusdē ecclesie romane: ac officialiū di cte sedis: videlicet camerarij: vicecancellarij notarioꝝ: auditorū l̄farū cōradictariarū: et apostolici palatii causarū auditorū correcto rū: et scriptorū litterarū apostolicarū: ac peni tentiarū p̄fate sedis: ac abbatiorū. necnō cōmensaliū et aliorū quorūlibet capellanoꝝ siue nuncioꝝ: ac in terris ecclesie romane re ctorū. et thesaurarioꝝ: per dictū Johān. p̄ decessorē: vel nos specialiter deputatorū seu missorū hactenus vel a nobis deputatorum aut mittendorū in posterū: nūc vacātia et in antea vacatura: vbicūq; dictos legatos vel nuncios seu rectores aut thesaurarios anteq̄ ad romanā curiā redierint seu venerint: reb⁹ erimi contigerit ab humanis necnō quorū libet p̄ quibuscūq; negocijs ad romanā cu riā redierint seu venerint: reb⁹ erimi viuētū

Extravagantes

seu etiā recedentis ab eadem: si in locis a be-
cra curia ultra duas dietas legales nō distā-
tibus iā forsan obierint: vel eos in antea trā-
sire cōtigerit: de hac etiā simili modo quorū-
cūq; curialium peregrinationis infirmitatis aut
recreationis: seu alia quacūq; causa ad que-
uis loca recedentium: si eos anteq̄ ad dictam
curiā redierint in locis ultra duas dietas ab
eadē curia pmissis non remotis: dūmodo eo-
rū p̄p̄tū domiciliū nō existat ibidem: iā for-
sitan decesserint: vel in posterū eos cōtigerit
de medio submoueri: nūc p̄ obitū h̄mōi vacā-
tia: et in posterū vacatur: rursus monasteria
prioratus decanatus dignitates p̄sonarū ad
ministraciones officia canonicatus p̄bendas
ecclesias: ceteraq; beneficia ecclesiastica secu-
laria et regularia: cū cura vel sine cura: quecū-
q; et qualiacūq; fuerint: et iā si ad illa p̄sone
cōsueverint et debuerint p̄ electionē aut quē-
uis aliū modū assumi: que p̄moti per dictū
p̄decessorez vel ei⁹ auctoritate ad patriarcha-
lium archiepiscopaliū et episcopaliū ecclesi-
arū: necnō monasteriorū regimina obtinebāt
tempore p̄motionū de ipsis factarum nūc va-
cāntia: et qui p̄ nos seu auctoritate nostra in
posterū ad eadē regimina p̄mouendi: tēpore
p̄motionis h̄mōi obtinebunt: necnō etiam q̄
p̄ affectu pacificam quorūcūq; prioratu/
um dignitatū p̄sonarū officiorū canonicatu-
um et p̄bendarū ecclesiarū et beneficiorū alio-
rum: per nos vel eundem Jo. p̄decessorem:
seu auctoritate litterarū nostrarū: vel ipsius
Jo. p̄decessoris collatorum et conferendorū
in posterū: nunc vacāntia et in antea vacatu-
ra: plena super p̄missis omnibus et singulis
cū fratribus nostris collatiōe p̄habita et ma-
tura deliberatione secuta: ordinationi dispo-
sitioni et p̄uisioni nostre: donec miserationis
diuina clementia nos vniuersalis ecclesie re-
gimini p̄sidere cōcesserit: de ipsorum fratrum
cōsilio auctoritate apostolica reseruamus: de-
cernentes ex nunc irritū et inane: si secus sup̄
p̄missis et quodlibet eorū per quoscūq; qua-
uis auctoritate scienter vel ignoranter conti-
gerit attentari: non obstantibus quibuscūq;
constitutionib⁹ a p̄decessoribus nostris ro-
manis pontificibus editis quatenus obsiste-
re possent super enarratis articulis vel alicui
seu aliquib⁹ eorundē. Nulli ergo oīno homi-
nū liceat hāc paginā nostre reseruacionis et
cōstitutionis infringere: vel ei ausu temera-
rio contraire. Si quis autem hoc attentare p̄-
sumperit: indignatione omnipotentis dei et
beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se
nouerit incursum. Datū Auinione tertio idus

Januarij pontificatus nostri anno primo.
M. cccc. lxxv. I. obānes. xxiij.

De concessione p̄bende.

Sedes apostolica in suis actib⁹ ve-
ritatem p̄sequens: lucem amās: li-
benter euitat: nodo sue ambigui-
tatis inuolutionem illāq; semp in
suis ordinationibus reseruare cautelam intē-
dit: vt de illis pueniat cōmōdū: quod alijs
nō immineat detrimentū. ¶ Sane p̄dicte ad
diuini cultus augmentū: et salutē populū quez
in nōnullis ciuitatibus et diocesibus sic mul-
tiplicat altissimus: qđ in earū singulis sin-
gulozū vultus nequibat: vt concederet vnicuius
pastorū sp̄icere: aut alij partes boni pastoris
implere: salubriter intendentes in ipsis dio-
cesib⁹: quarū nōnullas in duas et aliquas in
plures dioceses diuimus diuidēdas: certas
ciuitates ac ecclesias erexit: cathedrales:
quarū singulis districtas p̄p̄rias et limitatas
dioceses iussim⁹ assignari. Et euz qm̄ plures
ante ordinationē seu diuisionē nostrā h̄mōi:
tam a nobis q̄ a p̄decessorib⁹ nostris roma-
nis pontificib⁹ apostolicas obtinuerūt lras
sup̄ beneficijs ecclesiasticis: in ipsis tūc inte-
gris diocesibus vacaturis: quarū nōnullē re-
stant adhuc executioni mandande. ¶ Nos
amouere volētes cuiuscūq; dubitaciōis scri-
pulū: que circa gratiaz executionē sup̄ h̄mōi
beneficijs cōcessarū posset forsan incidere: et
p̄uidere cōsiderantes attentius: q̄ p̄ ordina-
tionē seu diuisionē nostrā p̄dictā ius ad rem
expectantibus: dicta beneficia antea cōpetēs
ex ratione imitari non debet: quin adeo effi-
cax in diuersis diocesibus maneat: sicut in ip-
sis quondā integris prius erat auctoritate p̄-
sentis declaram⁹: q̄ oēs et singule gratie sup̄
beneficijs vacaturis ante diuisiones h̄mōi in
ipsis quondā integris diocesib⁹ a nobis vel
p̄decessoribus nostris personis quibuscūq;
cōcessis: tam in ipsis quondā nūc diuisis: q̄
in alijs diocesibus decisis ab illis: eidem mo-
do et forma possint suo ordine per executores
mūdanos et alios ad quos id p̄tinebit ad de-
bitā executionē adduci quibus ante diuisio-
nes sepe factas poterant et debebāt. ¶ Itē
et declaram⁹ quo ad litteras apostolicas iu-
sticiam cōtinentes: vt videlicet iudices dati
p̄ illas in causis quarūlibet et personarum que
nūc de h̄mōi diocesibus dimissis existunt pos-
sint: iuxta earū tenorem p̄inde p̄cedere: ac si
dicte dioceses de quibus mētio in litteris eis-
dem habetur integre remansissent. Nulli er-
go omnino hominū liceat hanc paginam no-
stre declaratiōis infringere: vel ei ausu teme-
rario contraire. Si quis autem hoc attentare p̄-
sumperit: indignatione omnipotentis dei et
beatorū Petri et Pauli apostolorū eius se
nouerit incursum. Datū Auinione tertio idus

Extrauagantes

rario cōtraire. Si quis autē hoc attentare p̄sū
pserit indignationē omnipotētis dei ⁊ beato
rū Petri et Pauli ap̄torū eius se nouerit in
cururū. Datum Quinione kalen. nouēbris p̄d
tificat̄ n̄ri anno secūdo. *De b̄nificijs affectis.*

Paulus ueneris papa secundus.

Apro. pon. puidētā ⁊ circūspecti/
onē puidāz spectare dinoscit: du
bia iuris ex q̄bus lites graues ori
unt̄ in dies: sue declarationis ora
culo terminare: put negociorū qualitate et
temporū cōditione inspectis cōspexit in dño
salubriter expedire. Cū itaq̄ nōnulli romanū
pontifices p̄decessores nostri p̄ diuersas eorū
cōstitutiones quas suo tēpore dūta rat dura
re uoluerint: quecumq̄ b̄nificia ecclesiastica q̄
sui ⁊ sancte romane ecclesie inuentū: ⁊ tūc ex
istentiū cardinaliū familiares cōtinuū cōmen
sales obtinebāt ⁊ in postex obrinerēt eorū fa
miliaritate durante: etiā si ab ipsa familiari
tate p̄ obitum cardinaliū eorū dē vel alis reces
sissent: necnō illa q̄ etiā fructuum ⁊ p̄uentu
um camere apostolice debitorū collectores: ⁊
qui ipsorū p̄decessorū temporibus sua officia
exercerent vniti succollectores durātib⁹ eorū
officijs obtinebant in quibus vacauerint. cū
irritatis appositione decreti ⁊ deinde p̄deces
soribus ipsis sublati de medio ac eorū bene
ficiozū occurrentibus vacationib⁹: inter vtri
usq̄ iuris inter p̄tes: etiā officiales romane
curie sepe numero hesitanti extiterit: an bene
ficia h̄mōi p̄pter reseruatiōem ⁊ decretum
p̄dicta reseruata vel affecta remāserint: ita q̄
nullus p̄ter romanū p̄rificem de illis dispo
nere potuerit siue possit reseruatiōem ⁊ decre
to obstitentibus supradictis. At p̄pter am
biguitatē h̄mōi varias quoq̄ iuris peritorū
opiniones ⁊ discrepationes ipsas aduertere
mus: plerūq̄ p̄ reseruatiōem ⁊ affectione pre
missis: interdū uero ecōtra p̄nūciatū ⁊ diffi
nitū fore. Nos qui uigilīs more pastoris
sup̄ his maturo puidendū esse cōsilio nō in
digne cēsūmus. Et p̄pterea in singulis cau
sis sup̄ quibusuis b̄nificijs ecclesiasticis ean
dē ambiguitatē quolibet cōcernētibus vsq̄
ad nostrū beneplacitū sup̄sedeat mādauim⁹
cupientes: quēadmodū nostro incūbit offi
cio dubijs h̄mōi finē imponere subditorū ob
uiare dispendijs ⁊ ne lites fiant penitus im
morales de oportuno remedio p̄uidere.

Felicis recordatiōis Urbani. v. Gregorij
ix. ⁊ Bonifacij. viij. romanoꝝ pontificū: etiā
p̄decessorū nostroꝝ qui ad submouēda alter
cationū fomenta ⁊ ambiguitates h̄mōi luci
dandas: declaratiōes similes per suas l̄as

ediderunt: uestigijs inherēdo ac p̄uide cōn
derantes effectū: p̄ reseruatiōem manusq̄ ap
positionē eorundē p̄decessorū in dictis be
nificijs inesse p̄ductū: per obitū ipsorum ne
quaq̄ censeri debere reuocatā. Romani quo
q̄ pontificis manus appositionē predictā tā
te efficacie tantęq̄ uirtutis existere: ut si ⁊ l̄e
apostolice sup̄ p̄uisionibus beneficiozū: aut
de p̄uidendo mandatis in quibus decretū
et reseruatiō huiusmodi apponunt̄ ex aliqua
causa suum debitū non sortiant̄ effectum: fa
cultatē tamen puidendū de b̄nificijs taliter
reseruatis quibuscūq̄ alijs fuisse ademptram
huius p̄petue ⁊ irrefragabilis cōstitutionis
edicto de uenerabiliū fratrum nostrorū sancte
romane ecclesie cardinaliū consilio: oīa ⁊ sin
gula b̄nificia ecclesiastica secularia: ⁊ cuius
uis ordinis regularia: etiā si p̄positatus: ca
nonicatus p̄positure et prebende: dignitates
p̄sonatus: administratiōes vel officia fuerint
⁊ ad illa cōsueuerint qui per electionē assumi
eīsq̄ cura inuineat animarū: ut premittitur
reseruata ⁊ per romanos pontifices successo
res nostros canonicē intrantes in posterū re
seruanda. actu quouis modo uacantia et in
antea uacatura. p̄ huiusmodi reseruatiōem ⁊
decretum remansisse: et remanere semp̄ affe
cta: nullumq̄ de illis cum p̄mū uacare con
tigerit p̄ter eundē romanū pontificē ea vi
ce quouis modo disponere potuisse siue pos
se. Harum serie decernimus: et pariter decla
ramus: q̄ tam in p̄ndentibus etiā per appel
lationem q̄ in futurū super eisdem benefi
cij: ut premittitur reseruatis: cōmittendis
causis: per dilectos filios magistros capella
nos nostros causarū palacij apostolici audi
tores: atq̄ alios quoscumq̄ delegatos ⁊ iudi
ces ubilibet inuolabiliter obseruari: et fm̄ p̄
missa: nec aliter sententari et diffiniri uolu
mus atq̄ mandamus eis et eorum cuilibet
quouis alia super premissis interpretandi fa
cultate sublata. decernentes ex nunc irritum
⁊ inane: si secus super his a quoquā quouis
auctoritate scienter vel ignoranter contigerit
attentari. Nulli ergo hominū liceat hęc
paginam nostre cōstitutionis declarationis
uoluntatis mandati ⁊ decreti infringere vel
ei ausu temerario contraire. Si quis autem
hoc attētarē p̄sumpserit: indignationē om
nipotentis dei ⁊ beatorū Petri et Pauli
apostolorum se nouerit incursum. Datum
Rome apud sanctum Mareum Anno incar
nationis dominice. M. cccclxvij. kalen. septē
bris pontificatus nostri anno tertio.

De rebus ecclesie non alienandis

Extravagantes

Paulus venetus papa secundus.

Ambitiose cupiditati: illorum p̄-
pue qui diuinis et humanis affe-
ctati dainnatiōe p̄p̄osita immo-
bilia et p̄iosa mobilia deo dicata:
ex quibus ecclesie monasteria et pia loca re-
guntur illustraturq; et eorum ministri sibi ali-
moniam vendicant p̄phanis vsibus appli-
cari aut cum maximo illorum ac diuini cultus
detrimento exquisitis medijs vsurpare p̄su-
munt occurrere cupientes omniū rerum et bo-
norum ecclesiasticorum alienationē omnēq;
pactum per quod ipsorum dominii: concessio-
nem hypothecā: locationē et conductionem
ultra triennium: necnō in feudationē vel con-
tractum emphyteoticum (p̄ter q̄ in casibus a
iure p̄missis) ac de rebus et bonis emphyteo-
sim ab antiquo concedi solitis et cum ecclesi-
arum euidentī utilitate: ac de fructibus et bo-
nis que seruando seruari non possunt: pro in-
stantis temporis exigentia ac p̄petuo valitu-
ra constitutione fieri presentī. p̄hibitionibus: p̄-
decessorum nostrorū constitutionibus p̄bi-
tionibus et decretis alijs super hoc editis:
(que tenore presentū innotuimus) in suo ni-
hilominus robore p̄māsuris. **E**t si quis au-
tem cōtra huius nostre p̄hibitionis seriem:
de bonis et rebus eiusdem quicq; alienare p̄-
sumpserit: alienatio: hypotheca: concessio: lo-
cario conductio: et in feudatio h̄mōi: nullius
omnino sint roboris vel momenti: et tam qui
alienat q̄ is qui alienatas res et bona p̄di-
cta receperit: sententia: ex cōmunicatiōis
incurrat: alienanti vero bona ecclesiarū mo-
nasteriorum locorūq; p̄iorū quarumlibet in-
consulto romano pontifice: aut contra p̄sen-
tis constitutionis tenorē: si pontificali abba-
tiali p̄fulgeat dignitate: ingressus ecclesie
sit penitus interdicitus. Et si per sex menses
immediate sequētes sub interdīcto huiusmo-
di: animo (quod absit) p̄seuerauerit indura-
to: lapsis mensibus eiusdem a regimine et ad-
ministratiōe seu ecclesie vel monasterij cui
p̄sedit in spiritualibus et temporalibus sit
eoi p̄so suspensus. Inferiores vero prelati: cō-
mendatarij et aliarum ecclesiarum rectores:
beneficia vel administratiōem quomodo doli-
bet obtinentes: prioratibus: p̄posituris: di-
gnitatibus: personatibus: administratiōi-
bus: officijs canonicatibus p̄bendis: alijs-
q; ecclesiasticis cum cura et sine cura secula-
ribus et regularibus beneficijs: quorum res
et bona alienarunt: dumtaxat ipso facto p̄-
uati existant: illaq; absq; declaratiōe aliqua
vacare censeantur: possintq; per locorum or-

dinaros vel alios ad quos eorum collatiō
pertinet: personis idoneis (illis exceptis que
propterea p̄uate fuerint) libere de iure con-
ferri: nisi alias dispositiōni apostolicę sedis
sint specialiter aut generaliter reseruata. ni-
hilominus alienate res et bona h̄mōi: ad ec-
clesias monasteria et loca pia: ad que ante ali-
enationē huiusmodi pertinebāt libere reuer-
tant. **N**ulli ergo omnino hominū liceat
hāc paginā nostre p̄hibitionis et innovatio-
nis infringere: vel ei ausu temerario contra-
ire. Si quis hoc attentare p̄sumpserit: indi-
gnationē omnipotentis dei et beatorū Petri
et Pauli ap̄torū eius se nouerit incursum.
Datum Rome apud sanctū Marcū: Anno
dominice incarnationis. M. cccc. xlvij. kalē.
marcij p̄tificat̄ n̄ri anno iquarto. **I** dē.

Paulus ep̄us seruus seruorum dei
ad p̄petuam rei memoriam. **E**t in
omnibus in diejs sit rectitudo in-
sticie et cōscientie puritas obserua-
da: Id multo magis in cōmissionibus aliena-
tionū rerum ecclesiasticarū cōuenit obserua-
ri: in quibus de p̄i patrimonio et dispensa-
tione pauperū: non de p̄p̄io cuiusq; peculio
agitur aut tractat̄. Quapropter oportet vt in
examinādis h̄mōi alienationū causis: que a
sede apostolica in forma: Si in euidentē utili-
tatem cedant oneratis ecclesiasticorum iudi-
cū cōscientijs delegant: nihil fauor vsurpet:
nihil timor extorqueat: nulla expectatio p̄mij
iusticiā cōscientiāq; subvertat. Monem⁹ igit̄
et sub interminationē diuini iudicij om̄ibus
cōmissarijs et delegatis h̄mōi districte p̄cipi-
mus: vt caute et diligēter attendāt causas in-
lris apostolicis per supplicantes exp̄ssas. In-
lasq; sollicite examinent atq; discutiat: testes
et p̄bationes sup narrationū veritate recipi-
ant. et solū deū poculis habētes: omni timo-
re aut fauore deposito ecclesiarū in demnitatē
bus cōsulāt. nec in lesionē aut detrimentū ea-
rū: decretū quodlibet interponāt. Si q̄s autē
cōmissari⁹ aut delegat⁹ cōscientie sue p̄dignus
igrauiamē aut detrimentū ecclesie p̄ gratiā timo-
rē vel fordes alienatiōi p̄senserit aut decretū
vel autē interposuerit: inferior q̄dā ep̄o sen-
tētiā ex cōmunicatiōis incurrat. Ep̄us vero aut su-
perior ab executione officij p̄ annū nouerit se
suspensum ad extirpationē detrimenti ecclesie
illati nihilominus cōdemmandus. Sciturus
q; si suspensione durante dānabitur ingesse-
rit se in diuinis irregularitatis laqueo se in-
uoluerit: quo non nisi per summū pontificem
poterit liberari. Is vero qui dolo vel fraude
aut scienter in detrimentum ecclesiarum alie-

Extraneantes

nationem fieri procurauerit: aut per fordes
aut impressionem alienationis decretum extor
serit: similem sententiam excoicationis incur
rat: a q̄ nō nisi p̄ romanū pontificē possit ab
soluti: ad restitutionē nihilomin⁹ rex aliena
toꝝ cū fructib⁹ q̄n̄cunq; de p̄missis p̄stitit
condēnāndus. Solum autē q̄ delegati ⁊ cō
missarij p̄dicti de penis p̄stitutioni n̄re speci
fice mouebūt: ⁊ i q̄buscūq; l̄ris cōmissionuꝝ
h̄mōi b̄ statutū n̄m inseratur. Nulli q̄ oīno
hoīm liceat h̄ac paginā n̄re monitionis p̄ce
ptionis ⁊ volūtāt̄ infringere: vel ei ausu te
merario p̄traire. Si q̄s autē b̄ attētare p̄sum
pserit: indignationē oīpotētis dei: ⁊ beatorū
p̄etri ⁊ pauli ap̄toꝝ ei⁹ se nouerit incurfu
rū. Datū Rome apud sc̄m p̄etrū Anno in
carnatiōis dñice. M. cccc. lxx. quinto idus
Maij. p̄tificat⁹ n̄ri Anno p̄mo

De sepulturis. Bonifacius octauus

Restande vitat⁹ abusum: que ex
q̄dā mō horribili: nōnulli fideles
iprouide. p̄sequūtur: nos pie in
tentiōis ducti. p̄posito (ne abusus
p̄dicti sc̄uita vltiori⁹ corpa h̄ūana dilaceret:
m̄tēsq; fidelīū horroz cōmoueat ⁊ contur
bet auditū) digne decreuimus abolendum.
P̄fecti nāq; fideles hui⁹ sūt improbande
vitiq; cōsuetudīs vitio intendētes: si q̄sq; ex
eis genere nobilis vel dignitat⁹ titulo insi
gnitūsq; p̄serim̄ extra suaz partiuꝝ limites:
debitū nature p̄soluat: in suis vel alijs remo
tis p̄tib⁹ sepultura electa: defūcti corpus ex
q̄dā impietat⁹ effectu truculent⁹ exterreāt: ac
illud mēbrarim vel in frustra imaniter conce
dētes: ea subsequētē aq; im̄ersa: exponunt
ignib⁹ decoquēda: ⁊ tādē ab ossib⁹ tegmēto
carnis excusso: ad eadē p̄tes predicta. mit
tūt seu deferūt tumulāda: quod nō solū dñi
ne maiestat⁹ cōspect⁹ abominabile plimuz
reddit⁹: s; etiā humane cōsideratiōis obtuīt
bus occurrit vehemētī⁹ abhorrendū. Volē
tes igit̄ (p̄t officij n̄ri debitū erigit) illd̄ in
hac p̄te remediū adhibere: p̄ qd̄ tante abo
minatiōis tāq; imanitatis ⁊ impietatis abu
sus penit⁹ delectat: nec extēdat ad alios: apo
stolica aucte statuim⁹ ⁊ etiā ordinam⁹: vt cū
q̄s in cuiuscūq; stat⁹ aut gener⁹ seu dignita
tis extiterit: in ciuitatib⁹ terr⁹ seu loc⁹ in q̄b⁹
catholice fidei cult⁹ vigeret: diē de cetero clau
det extremū: circa corpa defūctoꝝ h̄mōi ab
usus vel silis nullaten⁹ obseruet: nec fideles
um man⁹ tāta imanitate sedet: sed vt defun
ctoꝝ corpa sic impie ac crudelr nō tractētur
deferant aq; loca i q̄b⁹ viuētes elegerit sepe
liri: aut in ciuitate castro v̄ loco decesserint:

vel loco vicino ecclesiæ sepultura tradan
tur: ita q; demū incinerat⁹ corpibus aut asis
vbi sepultura elegerint deponant ⁊ sepeliā
tur in eis. Alioq; p̄dicti defūcti executor v̄
executores aut familiares ei⁹: seu quis alij
cuiuscūq; ordīs cōditiōis stat⁹ aut gradus
fuerit: etiā si p̄tificali dignitate p̄fulgeant
q̄ cōtra hui⁹ n̄ri statuti et ordinatiōis tenorē
p̄sumpserint: defūctoꝝ corpa sic inhūanē et
crudelr p̄tractare vel facere p̄tractari: excōi
cacionis sniam quā ex nūc in ipos p̄ferim⁹
ipso facto se nouerit incurfuros a q̄ non nisi
p̄ aplicā sedē p̄terq; in mort⁹ articulo possint
absolutiōis b̄ficiū obtinere. Et nihilomin⁹
ille cuius corpus sic inhūane tractatū fue
rit ecclesiastica carcat sepultura. **De decimis**

⁊ p̄uētib⁹. Bonifa. viij. collectorū decime.

Decimationes q̄s in negotio per
vos nup̄ impositē p̄ p̄secutione
guerre ac negotij regni Sicilię ⁊
hostes eccl̄is ⁊ p̄sonis eccl̄asticē
p̄ totā italiā et cetera cōstitut⁹ volumus ob
seruari: cui⁹ quidē decime in illis p̄tib⁹ te su
perintendētē seū collectoꝝ du rini⁹ depu
tādū: tales sūt. **¶** De redditib⁹ ⁊ p̄uētib⁹
lepzoꝝ domoꝝ ⁊ hospitaliū pauperū qui i
v̄sus leprosoꝝ infirmoꝝ ⁊ pauperū cōuertun
tur: decima nō soluet. **¶** Montales autem
aliec; regl̄ares p̄sone q̄rū reddit⁹ ⁊ p̄uēt⁹
eccl̄astici a deo sūt tenues ⁊ ciles q; de ill
sustētari n̄ p̄nt: s; p̄ habēdo vite sue sustēta
tiōem necesse habēt medicare ⁊ elemosinas
publice petere: dictā decimā nō p̄soluent.

¶ Seculares q; clerici q; eccl̄astici reddi
tus ⁊ p̄uētus anni sumā. vij. florenoz auri
nō excedūt eandē decimā nō prestabunt.

¶ Si v̄o vna p̄sona plura habeat b̄ficia
q; nullū p̄ se acceptū dictā sumaz. vij. flore
noz auri annuatim artigat: sil tū collecta in
minimis p̄uētib⁹ sumā memoratā exce
dat: q̄t̄ vel q̄ntūcūq; modica fuerit de om
nib⁹ ⁊ singul⁹ decima p̄soluet. **¶** S; nō soluet
de pictantq; monachoꝝ: silr de his q; a chel
stifidelit⁹ relinquuntur eccl̄is: vt ex eis p̄pe
tui emanēt reddit⁹. **¶** Itē de exētib⁹ plar⁹ ⁊ ali
is p̄sonis eccl̄asticē liberalr fact⁹ decima nō
soluet.

¶ Solutiū decimā electioni seu ar
bitrio cōmittit⁹: vt; ipam velint soluere per
totū t̄ps qd̄ durabit decima p̄ rata p̄uētū
um q; singulis ānis dicti t̄pis ipos p̄cipe cō
tigerit: an p̄ ipm̄ t̄ps p̄ rata cōis estimati
onis p̄uētū eorūdē. **¶** S; vna via electa nō
licebit alicui variare ad aliā recurrēdo. Et
fiat ⁊ redigatur p̄ collectoꝝ in scriptis ele
ctio h̄mōi expresse in p̄ma solutiōe decime su

Extravaagantes

pradice: alio qn in xra estimatone eodem per totu ips solvere tenebunt. **D**eclaramus aut q hi q elegerint solvere decimaz p rata q pceptint annuatin: vedat puetus bnficio ru suoz q psonale resideta no reqrit: r soluat decima p solo pccio qd recipent de eisdē dū tū ptra b in fraudē decime nihil omnino agat. **S**z ecclesiastica psona q in ecclia sua vñ bnficio qd resideta psonale reqrit non resider: sz fac in eodē p firmariū vel vicariū de seruari: deputādo ipi vicario vñ firmario certā suoz puētū portione vicariatus seu firmarij: sz de vniuersis ipsius vel bnficij puētib⁹ decimā exhibebit. **D**eclaram⁹ aut q de siluis seu nemozib⁹ q nō p̄suerūt vēdi nihil soluet: nisi forte aliqd de illis vēdituz fuerit durāte decima: r tūc estimabif qntuz valere debēt annui reddit⁹ ps vendita fin assisā q cōsuevit fieri de nemozib⁹ p̄tib⁹ illis in qb⁹ nem⁹ situatū fuerit: r de seca estimatone decima p̄soluet: r nisi de eo qd p̄cipē de dicit siluis seu nemozib⁹ q vēdi nō cōsueuerūt: nisi forte vēdāt durāte decima: ex vēditōe pascuagij seu herbagij aut alteri⁹ consilis puētus eorū dē nemoz r siluaz: r si nō vēdāt nō pascuagia r silua nō soluet decima de his: ita tū q in fraudē decime nihil s̄ b̄ attēret: idēq de pascus herbagijs r p̄silibus obuentionib⁹ siluaz volum⁹ obseruari. **D**e stagnis r piscarijs decima sic soluet. videlicet q fiet relatio de nūero annoz qb⁹ ante vēditionē vltima vēdita nō fuerūt ad q̄ntitatē p̄cij ex ipa vēditōe vltima recepti: r p̄cio diuisio l̄ ptes fin annoz terminū durāte decima: soluet decima ipsa de tot p̄tib⁹ p̄cij r ipsa vēditōe recepti q̄ fuerūt anni p̄dicti: vt si forte sūt q̄nos anni elapsi eq̄ fuerat stagnū vēditū: r nūc vēdat p.c. floze. si aut de p̄cio. v. ptes vt p̄ trib⁹ annis qb⁹ durabit decima soluet ipsa decima de tribus p̄tib⁹ p̄cij tantū. vicz. lx. flo. r multiplicabūtur r minuent ptes p̄cij: put plures r pauciores fuerit dicti anni. **D**e piscarijs autēz fluminū r lacuū r venatiōib⁹ si vendātur: r siluis ceduis idēz qd de stagnis fiet. **D**e piscib⁹ stagnoz vñ beluis garrenaz q̄s pro vsu vel eisuo cōsumi vel sine fraude donari cōtingerit: decima nō soluet. **E**t qz non nulli obtinēt a monasterijs r ecclijs pozat⁹ grāgias domos reddit⁹ p̄siones r cēsus in soluet: da: de his decima credim⁹ distinguēdū: videlicet an talia in bnficiū habeant: an ex p̄tractu: an ex mera grā: siue b̄ sit cōcessuz p̄ se. ap. siue p̄ ipsoz monasterioz vel eccliaruz p̄sonas: de illoz puētibus soluet decima.

Cū aut obtinent talia ex cōtractu: puta ad p̄sionē vñ firmā annuā: in q̄ nō est facta grā obtinēt: sz in b̄ vterqz idētū studuit p̄ditionē suā facere meliorē: p̄ceptores penstōis vel firme de ipsa pensioē vñ firma decimā exhibebūt. **S**i aut q̄s ate vel p̄ p̄sionē bul⁹ decime: ad vitā p̄p̄tā emitt p̄uentus pozatus vel alioz p̄dictoz p̄ aliq̄ pecunia: ita qz in b̄ ei scient grā nō est facta: consistētib⁹ q̄ntū extimatōe cōi valeant annui puētus pozat⁹ grāgie dom⁹ terraz seu redditū h̄mōi: r fin b̄ ab illis q̄z est hoz p̄petas q̄ inde p̄ciū p̄ futuro tpe receperint p̄ tres annos decima exhibet. **S**i aut i bis grā facta sit obtinētib⁹: qz scient p̄ miorē precio quaz valeant sunt talia vendita vel locata: ipsi obtinētēs et non monasteriū vel ecclesia de illo in quo grā facta est ipis: r de reliquo illi quoz est p̄p̄tatas decimaz exhibebunt. **S**i autē p̄sonis aliquib⁹ pro iusta merce de seu remuneratione labori vel obsequij p̄stiri vel prestandi talia sunt cōcessa: hi quoz illoz p̄p̄tatas in decimatione puētū suoz etiā hoz puētus merito numerabunt: r de illis sicut de alijs quos p̄ certis suis vt illitatib⁹ expendant: decimā exhibebunt. **D**e si hoc p̄ illos qui ea obrinēt: nec in alios sunt translata: quia res trāsit cum onere suo: etiā circa illos que p̄dictim⁹ seruabunt. **N**ec deducēt expense que p̄ monachis q̄ in talibus pozatibus grāgij seu domibus in bnficiū seu ex mera gratia cōcessis ex pacto teneri debent fieri dinoscunt. **E**xpense aut illoz monachoz vel psonaruz que teneri debēt ex pacto in pozatibus grangijs seu domibus ad iustā firmā seu pensioē cōcessis: siue determinat fuerint siue non est: mabif estimatōe cōi: r talē estimatōe monasteria vel ecclesia cuius illoz est proprietas cū suis puētibus decimabit. **P**relati de pcuratōibus quas in victualibus p̄cipiunt decimā non persoluent: sed qui eis prestant huiusmodi victualia: in decimatione suoz puētū et reddituū numerabunt: et soluent decimā de eisdem. **D**e illis aut pcuratōibus quas prelati in pecunia numerata ritē percipiūt ab antiquo r quas percipient etiā si non visitarēt: decimaz prestare tenent. **P**relatus autē qui pcuratōnem quā sine visitatione potuit de iure percipere in pecunia numerata remittit: quia remittit quod sibi debet: et de quo soluisset decimā si recepisset illud tenet ex tali pcuratōne decimā exhibere. **S**i vero pcuratōnem quā tantū in victualib⁹ licet percipi foz

Extravagantes

di ponere l'formationē accipias sup maioribus. No decisionē aplice oracii expectas et expectas. **Solum** qz pntū tibi aucte māda mus: vt i vnāquāqz psonā ecclesiasticā deputatā tibi pntū cuiuscūqz ordīs cōditionis vel dignitatē existat: qd cōtinam ipam nullo mō vel n̄ itegre scient aut n̄ fm vey valozē fructu um suoz pceptoz: siue nō i terminis cōstitut ex hibuerit: seu i illoz exhibitiōe maliciā cōmiserit siue fraudē: excoicatiois sniam aucte no stra pmulges: et etiā i singulis qd scient ipedi mētū p̄litterit directe vl indirecte publice vel occulte q̄min' decime q̄ dicte soluat s̄b sidū: oēs et singlos qd hmoi snias latas incurrit: p te et alijs singlis dieb' dūic' et festiuis cāpanis et cādellis accēsis vsqz ad satisfactiōē cō dignā excoicatos publice nūcies: facias ab oibus publice cūitari. Aggrauatur' als manus tuas q̄ ipos put p̄tūā et p̄tūāciam exigere vider' eorū dē. **Qd** si satisfactere dēre uerit p' plenā et itegrā satisfactiōē ab hmoi excoicationib' iuz eccleie formā absolues eorū dē: et displicēs cū eis sup irreglaritate: si talif ligati n̄ abstinuerit a diuis. **Pronisio** hactenus qd decimā hmoi nō soluentes nullate nus sine speciali mādato ap. se. iuocef brachi um seculare. **Qd** qd ad vasa sacra panēta ea licēs cruces et libros aliqz bona mobilia ad cultū deputata diuinū: vl ad p̄slegia ecclesiarū et monasterioz aliorūqz locoꝝ ecclesiasticorū ipi' occasiōe decime man' nullaten' exten dat. **Datā** anagnie kalē. octobr' pontificat' nri anno septimo. **De reglarib' et rāle. ad religio.** Martinus quartus.

Quam ambitiose cupiditat' religio sis potissime medicatib' p̄clude re cupiētes: ad alios ordīs p̄sertim mōasticos fucar' tñ colorib' asserētib' ob frugē melioris vite aut artior' ob seruātie tā sc̄i B̄n̄dicti qz cisterciēsis camal dulēsis vāll vmbrosē canonicoꝝ reglarū s̄a eti Augustini vl alioꝝ mōachoꝝ ordinū con uolare nitētib': licētiā a se. ap. seu legat' aut nūcijs eiusdē sedis ad trāsserēdū se de medi cāriū ordib' ad alios ordīs p̄sertit rōne vqz h̄siliū. put facti euidentia do. cer: vt liberi' de gāt dignitatēqz et b̄sicia monastica p̄seq' va leāt: et ex cert' alijs causis honestati n̄ psonis obtinētib': ac volētes etiā cōseruariū ordinū medicatū p̄uidere: aucte aplice et certa sc̄ia tenore p̄ntū declaram': et etiā decernim' sta tuētib' qd de cetero null' religiosus ordinū medicatū q̄cūqz aut iuscūqz qd' stat' cōditi onis vl religiois existat: q̄ntūqz et q̄lter cūqz possit et debeat h̄tute cuiuscūqz licētie etiā idulti aplice seu p̄ntūq' nri curā gerēt' vl

alia quīs aucte hacten' etiam p̄ lras aplice facultatū q̄ruis tā legatoꝝ vl nūcioꝝ sedis aplice qz alia aucte: maxie de trāsserēdis fra trib' aut aliqbus p̄sertim ordinē medicatū p̄fessorib' i genere vel in specie ab ordibus hmoi medicatū s̄b q̄cūqz h̄oꝝ forma appa reāt admitti aut recipi vl alijs etiā supiores ordīs seu mōasterij aut loci mōastici: seu als i monachū vl i frēm alicui' er ordib' mona stic' supradict' vl alijs exp̄ssis ordīs Lārthu siensū dūtaxat excepto s̄b pena excoicatiois quā tā receptēs qz recepti ipō facto icurrāt. et quā ex nūc. put q̄ quēlibet trāsgressorē qd modolibet i p̄missis sc̄ia et aucte p̄sertimus antefactas i his scriptis: et a nemie nisi dūta rat a romano p̄tifice p̄ter qz in mortis articulo excoicari hmoi possint absolutiōis b̄sificiū quōlibet obtinere: et nihilomin' sec' vl alif facta nō teneāt: et nulli' existāt efficacie vel momēti: decernētes etiā et volentes: qd si q̄s hacten' h̄tute cuiuscūqz licētie seu māda ti hmoi fuisset recept' ad aliquē monasticū ordinē et habitū p̄uētuz gestari p̄ mōachos talis ordīs suscepisset: siue p̄fessionē emisit siue nō: s̄b dicta pena teneat i monasterio i q' recept' fuerit: etiā si b̄sificia ecclesiastica seu rectorias ecclesiarū quarūuis obtineat stare in eius totali natione in hmoi ordīs mōasti co et altissimo de seruire. **Si** q̄s aut p̄teritu hmoi licētie vel sine habitu vel cū habi tu vagādo incederet: monitiōe p̄nta teneat et debeat infra terminū q̄ndecim dieꝝ de die monitiōis hmoi cōputandoꝝ ad ei' religio nē vel ordinē vnde cū licētia vel sine licētia recesserat remeare. **Quod** si efficere ne glexerit et post ipm terminū tanqz notozius ap̄tata excoicatus in oibus et p̄ oia debe at per quemlibet reputari: et ab oibus retra ctari: etiā per innocētiā n̄ ep̄lū brachij se tularis quoties fuerit oportunū. **In** futuris aut null' ex p̄fessorib' alicui' ex ordi nib' mendicantiū hmoi aliquē monasticū or dinē Lārthusiēsiū dūtaxat excepto: possit aut debeat p̄ quēcūqz recipi vel admitti h̄tute alicui' licētie vel indulti absqz sedis hmoi licētia spec. Ali s̄b dict' penis: et nihilominus sec' facta nō teneat ipō iure in hmoi licētijs et indult: necnō cōstitutionib' apostolicis: et mendicantiū ordinū predictoꝝ etiam si de illis specialis et expressa ac de verbo ad ver bum in nostris litteris mentio habita foret: et alijs cōtrarijs nō obstantib' quibuscūqz. **Nulli** ergo omnino hominū liceat hanc paginā nre declaratiōis d̄creti fatuti p̄hibi tiōis et volūtāt' infringere: vel ei ausu tene rario h̄re. **Si** q̄s aut h̄tūtare p̄supserit

Extraneantes

indignatione oipotēt del et beatorū Petri et Pauli aploꝝ ei se nouerit incursum. **D**atum sebennis q̄rto kalē. augusti p̄tificatus nostri anno primo. **U**rbanus. v. **A**ban epus seruꝝ seruoꝝ dei ad p̄petuaz rei memoriā. **H**e in vinea dñi nre lz insufficientibꝝ meritꝝ cōmissa custodie nascētes vepes et spine cōnalescant: adeo qꝫ speratā ipsius fructificationē valeāt ip̄edire: diligēte nre incūbit officio: vt illas extirpare solerti studio p̄uremꝝ. **S**ane multoꝝ fidedignozū relatione didicimꝝ qꝫ in nonnullis eccl̄ijs monasterijs p̄ioratibꝝ et alijs locis religiosis tā viroz qꝫ mulierū ordinū religionū et p̄tū diuersaz illa detestabilis et a canonibꝝ reprobata seruā abusus: qꝫ cū p̄sone alicue recipiūt i eis ad obseruatā regularē: p̄sone ip̄e certa sūptuosa pastus seu p̄dātia Lep̄tis et quētibꝝ ip̄oz eccl̄iaz monasterioꝝ: p̄ioratū et locozū facere: aut pecunias vel localia siue res alias ipsius eccl̄ijs monasterijs p̄ioratibꝝ: et locis seu p̄sidentibus eis ex statuto vlꝝ p̄suetudine q̄ ponitꝝ corrupte la dīcēda ē tribuere cōp̄lūt: ex q̄bꝝ decora sc̄cte et immaculate religiois detrahūt: q̄ plures tā execratiōe h̄mōi criminis q̄ exp̄fay onere a sc̄te religiois p̄posito detrahūt. **I**psaz eccl̄ie monasteria et loca famulātū deo p̄suetꝝ nymelꝝ remanēt destituta et i mltozū fidelū mētibꝝ sc̄ādali generat. **N**os igit hūc morbo pestifero cupiētē agnū adhibere medelā: alijs penis et talia p̄sumētes inflict: a ture i suo robore duratur: penā adhibere grantōrē. **A**nūctis et singularibꝝ abbatibꝝ p̄ioribꝝ decanis p̄p̄ositis et mgr̄is: necnō abbatissis et p̄iorissis alijsqꝫ p̄latꝝ quis nomē nūcupēt et eozū officialibꝝ q̄m cūqꝫ eccl̄iaz monasterioꝝ p̄ioratū domoꝝ et locozū q̄rūlibet ordinū et religionū: etiā militariū tā exēptoz q̄ nō exēptoz: q̄cūqꝫ noie cenascāt: ac caplis et quētibꝝ et singularibꝝ p̄sontibꝝ eaz: tenore p̄tū auēte aplica: q̄uis sit eis a ture ibibitū: districtū ibibemꝝ ne a p̄sonis tā maribꝝ q̄ mulieribꝝ: volētibꝝ ingredi eozū religioes: **E**ccl̄ias monasteria p̄ioratꝝ domos seu loca i carūde p̄sonaz receptōe: aut an vlꝝ post illā: q̄cūqꝫ pastꝝ p̄dātia siue cenos pecunias localia aut res alias et ad eccl̄asticū seu quūvis aliū p̄tū vsū deputata seu deputāda: de cetero directe vel indirecte petere vel exigere quis nō p̄sumat. **S**z eas potitꝝ cū oīmoda puritate recipiāt: ac i victū et vestitū sic alias p̄sonas suoz eccl̄iaz monasterioꝝ p̄ioratū et domoꝝ ac locoꝝ sincera charitate p̄tractēt. **I**lla dīta qat q̄ p̄sone ip̄e ingrediētes pure et sp̄ote et plena liberalitate oīqꝫ pactis cessante dare vel offerre eccl̄ijs monasterijs p̄ioratibꝝ domibꝝ et lo

cis h̄mōi voluerit cū gr̄a actiōe licite recepturi. **N**os ei eos q̄ secꝝ egerit. **S**i singlares p̄sone sint tā dātes q̄ recipiētes h̄mōi excoicatio nis viculo inodamꝝ: si vō capla seu quēꝝ fuerint suspēdiōis sententijs: ip̄o facto decernimꝝ s̄biacere. **A** q̄bꝝ p̄ter q̄ i morte articulo absoluti nequeāt absqꝫ se. apo. licētia sp̄ali. **L**eterū p̄sonis illꝝ vtriusqꝫ sexꝝ q̄ tā labe h̄mōi sūt fedate: eaz p̄uidētes salutē d̄ benignitatꝝ gr̄a vberātī p̄cedimꝝ qꝫ p̄ suos locozū diocesanos habet dītarat a crimine h̄mōi et nota ifamie idē p̄ta auēte. apo. absolut. **I**mposita p̄inde ip̄is p̄nta salutarī: sic ip̄oz discretiōi videbitꝝ expedire. **E**t demū cū ip̄is vt i eozū eccl̄ijs monasterijs p̄ioratibꝝ dignitatibꝝ et alijs locis remanere licite valeāt misericorditꝝ dispēsauri. **I**nsup erga p̄sonas illas q̄ i p̄missis recipiēdo aliqꝫ cāndicas factiōes peccauisse noscūt: volētes nos reddere gr̄ofos: vt oīa recepta h̄mōi ad cōem vsū monasterioꝝ seu locozū eozū sint applicata: ea ad dictū vsū licite cōcedimꝝ retineri. **S**i vō ad sp̄alē vsū abbatis abbatissę potis p̄orisse: aut alteri singularis p̄sone retineat illa venire p̄cipimꝝ i cōc. **N**ullū q̄ oīno h̄mōi liceat hāc paginā nre inhibitiōis cōstitutiōis p̄cessiōis: et p̄cepti infringere vlꝝ ei ausu temerario h̄ire. **S**i q̄s aut h̄mōi p̄tare p̄supter: idignatione oipotētis dei et beatorū petri et pauli aploꝝ ei se nouerit incursum. **D**atum rome apud sc̄m Petrū p̄dicte monas apulis p̄tificatꝝ nri āno. vii. **I** dē

Quia simoniacē cupiditatꝝ vitii in sacris religioibꝝ et statu regulari: um q̄ ex voto et p̄p̄t̄is labijs distinctū et p̄fiteri solēt paup̄ratē ecclesiā sc̄am dei maxime sc̄ādaliqꝫ: q̄ pluraqꝫ sint monasteria et quēꝝ vtriusqꝫ sexꝝ hoim qꝫ vt d̄ p̄ce taceamꝝ: p̄cū sb pacto simoniacō: mediū occulte solū s̄z et publice receperūt sub tali tātaqꝫ p̄tinuatiōe: vt apud eos hec vitia p̄ncipiosa mores et virtutes videat. **Q**uidā etiā receptatores aut receptatrices p̄sonas religiosaz suas neqtias palliātes et excusatiōes q̄retes i p̄ctis ip̄is recipiēdis dicit libētē nobis p̄pter deū pure gratꝝ ex charitate sine pacto cōcedimꝝ ordinis nri frafnitatē i sp̄ualibꝝ: s̄z qz paupes sumꝝ p̄uideat nob talitꝝ d̄ necessarijs vt de illis nos sustētare valeat. **I**n eo simoniacā prauitate occultātes. **I**deo hec sacrosctā synodus volēs in q̄tū pot h̄mōi vitii sp̄alif. i statu regulariū cū oibꝝ talibꝝ et s̄libꝝ cautelis totaliter exterminare: statuit disponit et ordinet districtissime inhibendo: ne in antea quis q̄ aut q̄ q̄ religiosus vel religiosa cuiuscunqꝫ monasterij cōiētꝝ aut regule fuerit sub pacto ip̄licito aut exp̄licito aut p̄cio pecuniario.

Extraneantes

aut cuiuscūq; vel vtilis quis mō recipiat seu admittat. **Q**uod si q̄ vel in antea in huius fecerit aut fecerit: q̄cūq; talis ex pacto recipiēdo vel dādo: sint p̄one tā dātes q̄ recipientes eo facto excoicate. Monasterias et puenitus ecclesiastico suppositi et supposita interdū: tādiu donec a sumo solo pōtifice absolute et dispēsationē: gram etiā post restituta p̄cia meruerint obtinere. **Urbanus. v.**

Quam p̄prietas paupertati quā religio sc̄a p̄stet sit totalis inimica. Medicinas q̄q; p̄pter fragilitate seruis apud sanctimoniales huiusmodi sit nō īmerito detestāda. Quā factus q̄ monasteria et claustra monialiuū vltra suos redditus q̄s possident atq; tenēt in cōi: plures huiusmodi ad p̄fessionis sue regulā hactenus recipiētia et nō bene: p̄miserūt de redditib; parētū v̄ sanguineorū ad dies vite cōparatū donatū atq; deputatū. huiusmodi gredietes vt p̄p̄rijs vti atq; gaudere p̄ra essentia lia ordis et obseruatiā regularē. Quādiā igit atq; decernit hec sacrosctā synodus s̄b excoicationis pena late s̄ntē: quā h̄facietes incurrāt ip̄o facto: p̄hibēdo districti? ne in antea ad quōcūq; monasteriū aut claustrū quicūq; sanctimonialis huiusmodi recipiat aut admittat: nisi illa cū alijs de cōibus p̄uētib; aut redditib; dicti monasterij et claustrū sine egestate nimia: aut p̄dicitate inhonestā valeat sustentari. Quod si q̄s vltra h̄ filiā forozē cōsanguineā neptē aut amitā ad monasteriū aut claustrū sanctimonialiū recipi voluerit liberalitē sine pacto omniū: aut p̄ditōe h̄boz p̄uēijs infixis redditib; p̄uideat mōasterio v̄ claustro in cōmuni de tanto: vt p̄a cū ceteris in cōmuni viuere valeat: et q̄ nō habitā p̄p̄riate te nō cogat egerē: aut victū aut amictū turpiter acq̄rere: sic heu q̄ plurime tali necessitate forsitan impulse facere cōsueverunt.

De immunitate ecclesiar. B. c. n. d. i. x. j.

Quod olim p̄ se. re. Bonifa. papaz viij. p̄decessorē n̄m: s̄ laicos exiētes sine recipiētes a clericis et ecclesiasticis p̄sonis tallias decimaz vel aliā q̄tam seu q̄ntitatē aliquā de p̄uēribus bonoz suoz aut ecclesiar: necnō aduersus soluētes aut p̄mittētes v̄ cōsuetētes se soluturos penis adieci? statuti ē: q̄ntū ad penas sp̄as: ex cā de s̄silio fratru n̄oz restrigim; ad exigētes tātūmō et ad exigētib; dātes aut illū s̄siliū vel fauorē: nō aut q̄ ad easdē penas i soluētib; aut recipiētib; a sp̄ote dātib; decēps v̄dicet sibi locū. **Et** ex attēdant sollicitate ecclesiar p̄lati et alijs clericis late. p̄cilijs q̄s i h̄mōi s̄buetōib; solū casū necessitatē

aut cōis vtilitatē: vbi laicorū ad id nō suppetat facultates: deliberatiōe p̄uida noscitur cepisse: et de iū generale statuisse p̄ciliū p̄p̄ q̄rūdā ip̄udetiā: etiā in h̄ casu ro. p̄o (cuius interest cōibus p̄uidere vtilitatib;) p̄mittit cōsulēdū. **Et** tēte igit caueāt: ne p̄dictorū cōsiliorū trāsgressores existāt: et aliq̄d i casu p̄dicto: et m̄to magis si casus ip̄e non subsit: quoq; mō vel titulo in cōsulto ro. p̄o. occasio: ne subuētionū dictaz cōcedēdo laicis vel etiā p̄mittēdo. Alioq̄n tāq; canonū tā solēniū p̄ciliorū temerarij trāsgressores (q̄s p̄culdū bio deo p̄p̄itio idē in s̄liget p̄tifer p̄mittit) mas penas poterūt merito formidare. Nulli h̄ oīno hominū **De simonia. P. au. venet. ij.**

Quam detestabile scelus simoniace prauitatē tā diuorū q̄ sacrorū canonū auctas abhoreat atq; dānet. **Et** nos cōsiderantes q̄ plures penarum q̄ntas: q̄ dei timor arceri solent a volūtate peccādi: ac sūmis desiderijs affectates: vt horū pestiferū vitiū: nō ex vsu solū s̄z etiā ex mētib; hominū (saltē p̄p̄ p̄ca metū) penitē euellat: p̄decessorū n̄roz romāorū p̄tificū vestigijs liberētes: ac etiā oēs et singulas excoicationis: suspēnsōis: p̄uatiōis et iterdicti s̄ntas: cēsuras et penas: duduz a romanis p̄tificib; p̄dictis: et p̄ talib; reputat. **Et** si moniacos quōlibet latas: et illos q̄ cuiuslibet cūq; stat: q̄d: ordīs: cōditōis: vel p̄munētie fuerit: etiā si cardinalis: p̄f̄archialis: ep̄alis: regali: reginiali vel alia quīs ecclesiastica seu mūdāna dignitatib; p̄fulgeat: et eorū quēlibet tā manifestū h̄ occultū ip̄o facto incurrere volum; cōfirmātes et inouātes: p̄lica auctē declaram; q̄ oēs illi q̄ simoniace ordinati fuerit: a suoz sint ordinū executiōe suspēsi. **Et** p̄ electiones h̄o: p̄ostulationes: cōfirmatiōes: p̄uatiōes: seu quīs altas dispositiones: q̄s simoniaca cōtingit labe fieri et q̄ virib; oīno careāt: in eccl̄is mōasterijs dignitatib; p̄sonatib; officijs ecclesiasticis: et q̄ busuis b̄ficijs aut aliq̄ eorū: cuiq; ius nullaten; acq̄rat: nec inde faciat aliq̄ fructus suos: s̄z ad illorū oīm q̄ p̄cipit restitucionem sub aīe sue p̄iculo sit astrictus. **Et** struētes p̄reca q̄ vniuersi et singuli etiā p̄missis dignitatib; p̄diti: q̄ quōlibet dādo vel recipiendo simoniā cōmiserit: aut q̄ illa fiat media: tores extiterit seu p̄curauerit: suā excoicationis incurrāt: q̄ nisi a romano p̄tifice p̄ tpe existēte nō possint absolui: p̄ter q̄ in mortis articulo p̄stituti. **Et** vt h̄mōi labis contagio fr̄q̄nti rep̄mar: oib; et singulis eccl̄is: sitis: secularibusq; p̄sonis cuiuslibet dignitatē stat: q̄d: ordīs: vel cōditōis fuerit: in xtu

Extraneantes

te setē obedientie districti? iūgim? vt eos oēs q̄s simoniā h̄mōi cōmississe vel p̄curasse aut in ea mediatores eē sc̄uerit: pontifici p̄dicto vel cui idē p̄tifer du perit cōmittenduz: p se vel alios reuelare q̄ntotius non omittant.

¶ Pro reuelatiōe h̄mōi etiā si cōplices fuerint nō solū ventā a nob̄ s̄z etiā grām cōsecuturi: si eorū iudicio p̄ticipes tāti criminis valeant coorceri. **¶** Si nō fecerit: absolui nō valeat donec p̄dicta renelēt et cōplices h̄mōi detecti arti p̄nient. Nulli q̄ oīno hoīm licet hāc paginā n̄re cōfirmatiōis: inouatiōis declaratiōis et volūtat̄is infringere: vel ei ausu temerario cōtrairē. Si q̄s aut̄ h̄ artētare p̄supserit: indignatiōe oipotētis dei et beatorū Petri et Pauli ap̄toz et us se nouerit in cursurū. Datū Rome apud sanctū Petrum Anno Incarnatiōis dñice. M. cccc. lxxiij. kalē. decēbris p̄tificat? n̄ri anno primo. publicata die. xxiij. nouēbris anno p̄dicto.

¶ **Hereticis.** S̄ iudictus. xi. inquisitoribus hereticis prauitatis.

¶ **H**eo q̄ quedā nouella cōstitutio sup̄ negotio hereticis prauitat? a bone memorie Bonifa. pa. viij. p̄ de. no. edita cōtinet: q̄ i ip̄o negotio p̄ diocesanos ep̄os et inq̄sitores sup̄ eodē facto inq̄ri valeāt cōiter vel diuisim: et si diuisim p̄cesserint: teneant̄ sib̄ iūcticez cōicare p̄cessus. **¶** Nos autē d̄m̄ n̄roū p̄silio intelligēdo diocesanos et inq̄sitores tūc demū diuisim p̄cedere cū hi et illi sepati: nō q̄n̄ ep̄i t̄m̄ v̄l inq̄sitores t̄m̄ p̄cedūt: cōsultatiōi v̄re breuē r̄ndem? **¶** Q̄ q̄n̄ v̄triq̄z p̄cedūt se iun: cūm sibi debēt i fine t̄m̄ dū nil restat agēdū: nisi q̄ solum sn̄ia p̄mulget cōicare p̄cessus. **¶** Licet em̄ q̄b̄nsdā potuissent videri p̄ legē cui lē: q̄ sic q̄n̄ aliq̄s exartitat? corā alio d̄z s̄r / re sn̄iaz: v̄tputa q̄n̄ adm̄strator delegat cām sibi sn̄ia resuata: saltē p̄ncipio. i. p̄testatiōe rursus i medio et semel i fine q̄ sūt exanima / ta audire d̄z. Ita et i casu p̄nti vbi exactis corā alio habit? alē p̄fert sn̄iam: sic ter h̄mōi acta recēleāt qd̄ fieri nō p̄t si eoruz denegēt editio cū id eēt as canonū nō adm̄sit. **¶** Cū sane casū excipim? si alter cōmode nō possit p̄cedere: nisi alteri act? v̄liss. **¶** Et hac em̄ cā semel tātū (vt fraudi loc? nō fiat) in toto negotio copia tribuat. **¶** Ex q̄ nōnulli diocesan̄ p̄m̄ p̄tis p̄ctūū d̄ hereticoz bonis: inq̄stiois officio deputate. p̄p̄ exp̄tas: q̄s duz inq̄rūt i sepeditico negotio faciūt: a nob̄ exigere molitū: B̄ tā q̄ t̄ri absonū (cū ordiarij sint. Ideoq̄z officū tale qd̄ eis incūbit. p̄p̄ris eos oportet explere st̄pēdās) fieri penit? p̄

bibem? rōnē āt i dē diocesan̄ p̄ctūū obuētioū ex inq̄stiois officio: a vob̄ (nō ob aliq̄ q̄ p̄stitutōe p̄tuctudie v̄l mādato d̄rijs) n̄ ex poseāt: s̄z eā camere n̄re v̄l aliq̄ cui nos v̄l successores n̄ri romāi p̄tificis mādarem? reddā: redditisq̄z generalr̄ obfuar̄i iubem?.

De iudeis et saracenis. Olemens. r.

¶ **M**ulta mētis amaritudine cōcitat? mur: q̄uisq̄z dolor? acule? p̄fodit mētē n̄ram: itelligētes qd̄ renati sōte baptisimat? i deūū oberantes: q̄ deberēt obprobriū illatū d̄no in terrā hereditat? sue tot? virib? vidicare poti? iunriatorib? suis sanēt: saracenoꝝ v̄iez horribill? et p̄fide natiōis: et degenerates misabilr̄ a statu fidellū: fame p̄pe inmemores et salut? oblit? inimic? cruc? xp̄i: s̄ ip̄i negotiū: ferrū eq̄s arma et alia vestita: necnon victualia et mercimonia in alexandriā et ad alia loca saracenoꝝ rum terre egypti deferre p̄sumūt: ex quo manifeste apparet q̄ christianos q̄ ad defensionē hereditat? d̄ni ibidē. p̄ suo remanserunt: talib? adiuti s̄sidijs irreuerētē impūgnāt: p̄pter qd̄ fidei negotiū ibidē quodā mō no sc̄it deperire. **¶** Nos igit? q̄ ad liberandam terrā ip̄am operā dare intēd̄im? cū dei adiutorio efficacē tam granēs trāsgressus v̄lter? sustinere nolētes: se. re. Nicolai pape. iij. p̄ de. no. v̄stigijs inherētes: p̄sentū tenore statim? vt null? arma equos ferrū lignamina victualia et alia q̄cunq̄z mercimonia in alexandriā vel alia loca saracenoꝝ terre egypti deferre mittere v̄l portare: seu d̄ portub? eor? vt eis dē deferant extrahere vel extrahi p̄mittere: aut eis alias auxiliū vel fauorem prestare quoq̄ modo p̄sumat. **¶** Nos No illos q̄ contra h̄mōi cōstitutionēz n̄ram ausu temerario venire p̄sumpserint: eo ip̄o ex cōsecrationis sn̄ie decernim? subiacere a qua absolui nequeant nisi tūc de bonis p̄p̄ris in dicte terre subsidium cōuertēdū exoluerint: q̄tū ad p̄tes p̄dictas detulerit vel miserint aut de ferre vel de ip̄oꝝ portub? extrahi p̄miserint deferendū: nec tūc etiā ab eadē p̄ter q̄n̄ in mort? articulo absoluant sn̄ia absq̄z mādato se. ap. special. **¶** Et nihilomin? si p̄sonas eorū capi p̄tingat i seruitutē et captiurā illorū esse volum? in q̄m̄ ceciderint captiōnē auctē insup̄ applica statuēt̄es vt illi q̄ cōtra h̄mōi statūtū n̄m quōlibet venire p̄sumpserit: p̄ter penas p̄dictas quas ip̄o facto incurrāt: p̄petuo sint infames et intestabiles habeant: ita q̄ nec testari nec legatari eis seu relicta p̄cipe valeāt: et insup̄ ad successiones tam ex testam̄to q̄ ab intestato sint proflus et reddantur inabiles: nec ad public?

Extraneantes

ea quelibet admittant officia: sintq; illis omnes ac legitimi penit' interdicti r tanq; ex cōicati hostesq; catholice fidei postq; de iporū hmōi temeritate cōstituerit: dieb' dñicis r festiuis publice nuncient' in sicū bona eozū oia deuoluant. **De pullegijs r excelsib' pulle. Benedictus vndecimus.**

Inter cūctas sollicitudines nras: q̄b' nos pastorale p̄mitr' officiū: r debitū aplice seruitutis astringit: illa d̄z esse p̄cipua: vt gregi dñico nobis sup̄na dispositiōe cōmissa: aīaz cura nō dest' ne illū lup' rapax: antiquis serpens hūani generis inimicus inuadat: eius sanguis de nostris (q̄d absit) clamāte p̄pheta manib' req̄rat. **Debem' insup' q̄tū ex alto p̄mittit' pacē inserere: remouere scādala: iurgioꝝ amputare materiā r intelligere sup' egenū r paup̄rē: q; nō in fine obliuio erit paup̄is: r patientia paup̄ez nō pibit' i sine. Sane d̄ dū bone memorie Boni. pape. vtiq; p̄de. no. q̄ndā specialē inter p̄latos rectores seu sacerdotes et clericos parochialiuū ecclesiaz ex pte vna: r p̄dicatoꝝ ac minorū ordinū frēs ex altera: sup' faciēdaꝝ p̄dicationū: audiēdaꝝ p̄fessionū p̄ eosdē frēs ac de eis relic't: r de funeralibus canonice portiois articulis cōstitutiōne edidit. ceterz his modis iponēs put' i eadē cōstitutiōe plen' cōtinet. S; p̄ ea quā intēdebat q̄ere turbatiō nata ē: p̄ cōcordia sūt subortate dissidia: r pullulate inq̄tūdines. p̄ tranquillate noscunt. sicq; dū ansam soluisse se credit: nō dū ligasse videt'. r septē vno hydre amputato capite tuscitasse. **Rec mix: q; plerūq; pariūt nouitates discordiā: p̄sertim dū ab eo q̄d diu equū visū est p̄ noua p̄stōnē recedūt: nec q̄re recedat' vtilitas euidēs vel alia causa subest. Id oq; cupiētes: vt ipi gregi cura nra ea plenior impēdat: q̄ amplior i agro dñi oparioꝝ numer' opef sup' egenū intēdentes r paup̄em: ac nouitate renouētes: p̄ eandem p̄stōnem inducāt: statuim' de fratrib' nrozū p̄silio: vt ipozū ordinū frēs q̄ ad h' deputati fuerint: i ecclesijs ac locis ipozū q̄ in p̄ntiaz habēt r i postez obtinebūt: ac in placis cōibus seu public' libere absq; diocesanozū r alioꝝ p̄latorū petita licētia valeāt clero r p̄plo p̄dicare: eisq; p̄ponere x̄bū dei. Laueāt tñ oīno ne hora in q̄ diocēsani p̄dicti p̄dicarēt vl' corā se facerēt p̄dicari: p̄dicēt' iqdē frēs: putamus etēn dignū: vt maiorū m̄nor: r sup̄iorū inferiorū deferat' i hac pte: nisi forsitan aliud circa h' facerēt de vilitate diocesanozū ipozū: aut i studijs generalib' (dieb' illis dūta rat q̄b' finōes ad clerū fieri solēt r solēnē p̄di-****

carl r mortuozū funerib' vl' eozū dē fratrum fest' specialib' seu peculiarib' : q; i his casib' cū diocesanis i p̄dicationē p̄currere poterūt) p̄dicarēt. Abi x̄o iqdē diocēsani vocarēt gnā liter ad se clez aliq̄ rōne vl' vrgēte cā illū ducerēt p̄gregādū: ea hora i studijs memoratis dieb' sepedicti frēs ab hmōi p̄dicationē cassa būt. In ecclesijs aut' procbialib' frēs ipi iute eozū rectorib' seu sacerdotib' (nisi iussi a superiorib' eozū dē nō audeāt p̄dicare. **Sed q; m̄torēs p̄positū x̄bū dei audiētē a pctō nō retrahit: idcirco post p̄dicationē necessariū ē p̄nie sacm: circa q̄ (nisi articul' necessari' occurrat) or' sacerdoti faciēda cōfessio put' sc̄ptū ē: **Lordē ad iusticiā credis: oze aut' p̄fessio ad salutē exigit: als frustra eēt i sacro eodē sacerdot' (q̄ int' leprā r lepā d̄z discerere) m̄steriū istitutū. Electi igit' ab eisdem frīb' ad audiēdas p̄fessiones r p̄nias iūgendas libere aucte aplica: absq; lnia diocesanorū r alioꝝ p̄latozū p̄ferioꝝ: exēptozū r nō exēptozū rō q̄b' s̄sūt: q̄ ad p̄fiteūdū accedūt: audiunt eis peccata sua confiteri volentes: non religiosos (qui fm̄ statuta suozū ordinū p̄ p̄ijs prelati confiteri debeant: aut ab eis nō confiteantur alijs prohibent') absoluant ipsiq; penitētiās salutare inūgat infra sibi designatos terminos ad huiusmōi exercendum officiū cōstitutos. **Excōmunicatiōis vero vel alias sententias per prelatos latas cōtra hoc vel in eius fraude denunciam' irritas et inanes: nec confessi ipis fratrib' peccata illa de quibus cōfessi sunt eis r absoluti penitētes: de illis sacerdotib' p̄p̄ijs teneant' (sicut etiā non tenent') iterū confiteri: nō ob cōstitutiōne generalis cōsiliq; que sano intellectū (ne sequat' absurdū: q; per penitentiā dimissa peccata quis confiteri debeat: et q; liberatus debitor ad huc ad solueduz remaneat obligatus) intelligenda est vt ex ea patet de illis: qui pctā sua p̄fiteri alijs neglexerūt. **Sed sacerdotes ipis taliter cōfessis et absolutis: astricti sint ministrare eucharistiē et extreme vnctionis etiā sacramentū. **Super confessione autē facta fratribus memoratis (cum de cōfessione solius p̄iudiciuz si fallum dicat agatur) in iudicio anime sue penitentiē foro stabitur simplici verbo illius qui sacramenta petit predicta et dicit fratribus se confessus. **Duos tamen casus excipimus s. si sacerdos asserat cum excōmunicatus: aut notorie peccatoꝝ: sed videat ne id dicat mendaciter: aut in dolum vel in fraudem: q; si hoc egerit: a delicto tali (nisi plene satisfecerit) p̄terq; in morte absoluti nequeat:************

Rom. 10. 6

Extranagantes

nec de illo ad penitentiam aliter admitta-
tur. **¶** At autem dioecsanis honor debitus
referret: precipimus vt puñciales pores p̄di-
catoꝝ ⁊ m̄st̄ri minoꝝ ordinū p̄fator p se vel
alios: verbo vel sc̄pto eis significant se fr̄es
ad hm̄oi cōfessionū audiendaz ⁊ p̄narū in-
iungendarū officū eligisse. ⁊ non nominan-
do: aut corā ipsis s̄st̄do eos nec illoꝝ nume-
rū exprimendo: petāt humiliter a dioecsanis
eisdem q̄ idē electi fr̄es de ipsoꝝ beneplaci-
to ⁊ licētia dictū possint in corū ciuitatib⁹ et
dioecibus infra eis determinatos fines offi-
ciū exercere. **¶** Si denegat vel infra tridū
non cōcedāt. ex tunc ijdē fratres nihilomin⁹
ante eadē hm̄oi officū exquant. Datā ve-
ro licētia p dioecsanoy mortē nolumus ter-
minari. **¶** Per hoc aut̄ nō intendim⁹: q̄ sepe
dicti fr̄es q̄ ad hoc eligent officū exercendū
plus habēat in auditiōis cōfessionib⁹ ⁊ peni-
tētijs inūgēdis: q̄ parochiales sacerdotes
posunt habere. Sicq̄ de casibus epis ⁊ su-
periorib⁹ q̄s inferius annotam⁹: ac sedē apo-
stolice reseruat̄ se nullaten⁹ intrōmittant.
¶ Obseruent ergo solliciti dicti fr̄es ne ad
cōfessiones recipiant criminosos crimini-
bus pro quibus solēnis est p̄nia indicenda.
Modo eodē excoicatos respuāt ⁊ clericos q̄
p̄pter delictū irregularitatē aliquā incurre-
rūt. Incōuentēs em̄ existimant⁹ vt a pctō ab-
soluat̄ q̄ p̄nam ei debita imponere: aut irre-
gularitatis penā pcti sequela: vel excoicatio-
tionē q̄ infligit maxime a iure q̄nq̄. p̄ crimi-
ne: que ne ab ecclia ⁊ p̄ cōsequens a pcti
partē eccliaſticoꝝ sacramentoy excludit re-
monere nō p̄t. Incōdiarios eosq̄ q̄ tā eno-
mib⁹ sūt irretiti pctis: q̄ ea rōnabilis cōse-
tudo p̄scripta canonicē in episcopatib⁹. q̄
quib⁹ reseruauit epis: s̄nt nō admittāt. quā
cōsuetudinē ex cā q̄ iust. ad id animū nostrū
monit: solūmō circa voluntarie homicidas
falsarios eccliaꝝ imunitatē ⁊ libertatē ecclē-
siastice violatores ⁊ sortilegos approbam⁹.
¶ Si forsā aūq̄ ab eo q̄ p̄tātē h̄nt absolui
possint: mors taliū cōfiteri volētū. N̄ s̄nt ti-
meat: etiā in p̄dicti casib⁹ sepefati fr̄es eos
cōfiteri volētes audiāt: ipsiq̄ b̄nt. in abso-
lutiōis ipēdāt: s̄ s̄bēat iuramētū q̄ liberati
se suis epis ⁊ excoicatorib⁹ p̄tābūt: excoicā-
tiū sup̄ his p̄ q̄b⁹ ab eis excoicati erāt: ⁊ epi-
scopoy p̄ pctō hm̄oi pituri mādāt. **¶** Uex
q̄ p̄ baptismū in cetera maḡ ad salutē ne-
cessaria est. p̄positio x̄bi dei q̄ audierēs illd̄
(qd̄ est victoria n̄ra) instruant̄ in fidei docē-
tur fugiēda fugere. ⁊ sectā da sectari: a quo p̄
pctm̄ lapsi resu- gūt: p̄nie factim p̄ficiūt. H̄ra

dis nobis sollicitudo incūbit vt tales ad hec
p̄moueat fr̄es: q̄ oleo dulcedis x̄bis eius
dem n̄ros foueat: s̄bditos a pctis p̄hibeāt
increpatiōis vitio pctoy suoy mordēat vul-
nera: eosq̄ ad illa p̄nie acrimōia purgādū:
⁊ tergendū. p̄uocēt ⁊ inducāt. Ad id x̄o ex-
equēdū sn̄ia diuine legis exposcūt: desidera-
tur ordo: ⁊ vite itegritas etiā postulat. Scri-
ptū est em̄: Tu scientiā repulisti ⁊ ego te re-
pellā ne sacerdotio fūgaris mibi: q̄ labia sa-
cerdot̄ custodiāt sciam: ⁊ legē exq̄rūt ex ore
ei⁹. als. put ad eā p̄tinet: inter pctm̄ ⁊ pctm̄
nō possit discernere: nec pctō ex̄tis: dei debe-
ret narrare iusticias: ⁊ testamētū illius assu-
mere p̄ os suū. H̄a cui⁹ vita despici⁹: x̄is est
vt ei⁹ p̄dicatio cōtēnā. Quare decernim⁹
vt pores ⁊ ministri generales ⁊ puñciales
p̄dicatoꝝ ⁊ minoꝝ ordinū p̄fator v̄l eoy vi-
carij: de discretoꝝ s̄llo ad tā salub: officū
um fr̄es diuina sciētia doctos: discretos vi-
gentes: vita probatos: et expertos moribus
(alioquin districtam reddant in futuro exa-
mine rationem) eligant et assumāt. Sic em̄
quod predicabunt facient: que arguent ope-
rari cessabūt: ⁊ in eis edificabit̄ populus x̄/
bo pariter ⁊ exemplo. **¶** Uex licet (sicut p̄di-
citur) de necessitate non sit: iterū eadē confi-
teri peccata: tamē quia. p̄pter erubescētiā
(que magna p̄nie est pars) vt eorundē pecca-
toꝝ iterū confessio: reputamus salub: ⁊ di-
strictē inūgimus: vt fratres ipsi cōfidentes
attente moueāt: ⁊ in suis p̄dicationibus ex-
hortentur: q̄ suis sacerdotibus saltem semel
cōsenteant in anno: asserendo id ad animarū
p̄fectum p̄culdubio p̄tinere. **¶** Porro vt
circa sepulturā apud loca eorundē frat̄y eli-
gentiū sepeliri: et portione canonica de reli-
ctis eisdem fratrib⁹ minime detrahendam:
nequeat in postey dubitari: in demus vt cor-
pora defunctor̄ qui apud eorundem frat̄ū
loca elegerint dum viuerent sepulturam: p̄-
cessionaliter cuz cruce. thuribulo. ⁊ aqua be-
nedicta cantando seu legendo officū mor-
tuoy vel psalmos: ⁊ alienas ingrediētes pa-
rochias possint assumere ⁊ ad suas deferre
ecclēſias tumultanda. **¶** De quibuscunq̄ vero
relictis p̄fatis fratribus in cōmuni vel sin-
gulis vltimis decedentiū voluntatibus siue
apud eos sepelien di sint siue alibi: nulla per
parochiales sacerdotes morientium (a qua
fratres ipos liberos esse volum⁹) canonica
portio: vel multomin⁹ per episcopos episco-
palis quarta omnino (cū eis tanq̄ exempti
non subsint) nec etiā debita iure parochie: si
forsā cathedralis defunctor̄ esset parochia

Decc. 4b

Extraneantes

lis ecclesia: detrahatur. De funeralibus autē medietatē: si cōmode diuisionem recipiāt: a se eiusdem medietatis estimatiōem soluant parochiali ecclesie et sacerdotibus antedictis. **F**u- neralia vero intelligunt hoc casu: que cū fune re deferunt. De cā delis xō quas fratres por- tant portio non petatur. Moneant autē iidem fratres et pro posse inducāt cōstitentes sibi: vt de xpijs bonis suis parochialib⁹ ecclesijs eo- rūq; sacerdotibus cōpetēter relinquāt: et que eis debēt parochialia iura reddāt. Ad h non murmuret questum secularis clerus: nō gerāt molesti prelati q; circa pmissa sic durimus pro- uidendū. Attendant q̄nta ex his que a primis duobus articulis statuta sunt salus animarū pueniat: aduertant q̄nta tollātur iurgia: et patēter cōsiderent q; eoz onera cum alijs no- stro beneficio salubriter et q̄n necessario parti- untur. **C**irca tertiu xō articulo diligenter intelligāt q; fratres ipsi hoc per priuilegia ro- manoz pontificū eis b;uigne concessa: an cō- stitutiōnē eandē habētus haberūt. **D**es sunt pauperes nil habētes singuli nec in com- muni rustica p̄dia: imo nec vrbana vel mobi- lia eoz alteri vel etiā vniuersi: mēdicāt victū: querūt vestitū et eaten⁹ sustinere p̄nt: quaten⁹ vel viuoz pietas: aut morientū charitas eis necessaria subministrat. Quis ergo nō misere- atur eoz q; oīa voluntatē hūdi etiā reliq̄runt? Quis nō cōpariat eisdē operatib⁹ tā vtiliter in agro p̄dico? Certe nullus nisi qui triturā- tis bonis os impie alligare velit: aut eos sub- tractis alimentis necare. Inopes parimonij onera ipsa nō habēdi necessitate nō sustinent. Et a curialib⁹ res ecclesijs vel p̄ijs locis dona- tas: a quarte prestatiōe seu lucratiuoz inscri- ptiōibus lex facit imunes. Relicta pauperi- bus nō patiunt falcidiā et legata ad fabricam vel p ornamentis ecclesijs aut ad diuinū cul- tum ppetuum: solutioni nō subiacēt canonice portiois. Pauperes autē (vt dictū est) sunt fratres et quod eis relinquit: aut in sua alimē- ta erogant: aut in fabricā siue in cultum diui- nū et ecclie ornāmēta p̄uertūt. p̄ quod nos (q; debem⁹ intelligere sup egenū et pauperē et nō obliuisci eoz cū humanitatis sit etiā secula- ris p̄ncipis p̄spicere egenis: et dare operaz vt paupibus alimēta non desint) non tam pie q̄ q̄dammodo iuste in eodē articulo egim⁹: egenus eisdem (vt p̄mittit) reddēdo fratres ab onere canonice portiois exemptos. **S**uper au- tem dicta cōstitutiōne que incipit: Super cathe- dram: quā penit⁹ reuocam⁹: alijsq; quibuscū- q; cōstitutiōnib⁹ specialib⁹ et generalib⁹ statu- tis puilegijs indulgētis sub quacūq; forma xboz p̄cessis: etiā si de ipis de xbo ad xbum

vel aliquoz nominib⁹ in n̄ris l̄ris oportet et fi- eri mentionē: p̄cētōib⁹ pactis: iuramētis: sen- tentijs et p̄suetudinib⁹ cōtrarijs nequaq; ob- stantib⁹: inuolabiliter obseruari sancim⁹. **N**ul- li ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostrorum statuti: denunciations: exemptio- nis: p̄ceptoz approbatōis: iussionis: voluntat⁹: reuocatiōis et sanctōis infringere. Si q̄s autē rē.

Bulla pape Sixti. l̄ij. de concordia inter reli- giosos et parochialium ecclesiarum rectores.

Sirtus eps seruus seruoz dei ad p- petuā rei memoriā. Aices illius q; supra petrā edificauit ecclesiā suam (meritis licet insufficientib⁹) gerēs- tes in terris: et p eius inaculata vestigiā (q̄n- tū nob ex alto p̄cedit) incedere satagēs. In- ter christifideles quoslibet: et p̄sertim sub vno atq; eodē sacerdotij verillo nobiscū deo mili- tantes: pacem et charitatē inducere: et inductā confouere: vigilantia sollicitudine meditamur assidue: et q; his cōtraria sunt: falce vigilantie pastoralis ad radicē posita submouere: p̄- tererū et tempoz circūstantie id nō imerito expo- scere dinoscunt. **A**uper siquidē p parte tā ve- nerabilium fratru nostroz Moguntin. et Tre- uerē. archiep̄oz: ac Heripolen. Suomaciē. et Spiren. ep̄oz: quam dilecti filij nobilis viri Philippi Comitis palatini Rheni et ducis ba- uaric: qui vnus ex electoribus Romani impe- rij existit: ad nostrum peruenit auditū. **Q**u- ter dilectos filios predicatoz: minorum et car- melitarum ordinū professores: et nōnullos pa- rochialium rectores: et alios etiā ecclesiarū p̄- latos. Instigante illo qui tanq; leo rugiēs cir- cūit querēs quē deuoret: in partibus Herma- nier p̄sertim in oppido Ellingen Constañ. dio- ces. suscitata sunt nōnulla dissensionū et scan- daloz fomēta ex certis causis tūc nobis exp̄s- sis. **Q**ue nisi p vigilantia pastoralis officij ce- leriter succidant: possent ad scandalū nō mo- dicum christifidelū illarū partū faciliter per- uenire. **N**os igit attendentes qd sacrosancta Romana ecclia ab eius fundatione primua i ordine sacerdotali quē Petrus ap̄tus et eius successores obseruarūt instituta: et p viros p- uidos et sacer dotes virtuosos adaucta: et lon- gissimis tēporib⁹ feliciter p̄suata existit. **R**ur- susq; animaduertentes qd ho diernis t̄pibus: hoīum crescēte malicia: nisi ager domini⁹ cul- toribus idoneis. **B**uccinatoribus spū sancti et p̄conib⁹ verbi dei (qui p̄ter ceteros in or- dinibus fratrū mendicantiū gratia assistente diuina in copioso numero repertunt) assidue coleretur: vepribus maloz et sentib⁹ vitiozum omnīū celeriter obuere: nō potuim⁹ non nisi ab intimis cordis nostri dolore: q; inter tales

Extranagantes

viros q̄ se mutua charitate diligere & alter al-
terius (iuxta Aplum) onera portare deberēt
discordie feminariū excitaret. An cū vellem
sup his ea q̄ decet maturitate psulere. Vene-
rabilib⁹ fratrib⁹ nr̄is Huilermo hostiēsi & an-
gelo penestrinēsi. ep̄is et dilectis filiis nostris
Juliano tituli sancti Petri ad vicula: ac Pe-
tro tituli sancti Sixti p̄sbyteris cardinalibus
vivenoē oraculo cōmissim⁹ et mā dāim⁹: vt a
singul⁹ partib⁹ p̄dictis vel eoz⁹ pcuratoribus
legitimis: auditis hincinde p̄posit⁹: inter eas
p̄cordiā tractaret. Qui q̄dē ep̄i & cardinales
statutis loco & tpe p̄ocatis audit⁹ & itellectis
partib⁹ p̄dictis vt p̄feri: & in p̄missis grauitē
& p̄sulte p̄cedētes: partes ip̄as de cōi corundē
psensu ad cōcordiā infrascriptā perduxerūt.
¶ Ad illcet q̄ ip̄i parochiani sacerdotes de
cetero nō dicāt a mendicātib⁹ hereses. p̄cessis
se: cū in veritate fides nostra sit illuminata et
ecclesiā exaltata p̄ eisdē: et p̄sertim p̄ ordines
p̄dicatoz⁹ & minorū vt iura testant. **¶** Q̄z
fratres medicantes nō p̄dicent: populos pa-
rochianos nō teneri audire missam in eoz⁹ pa-
rochijs dieb⁹ festiuis & dñicis: cū iure sit cau-
tū illis dieb⁹ parochianos teneri audire mis-
sam in eoz⁹ parochiali ecclesiā: nisi forsan ex ho-
nesta causā ab ip̄a ecclesiā se absentaret. **¶** Q̄z
etiā nec fratres nec curati inducāt aliq̄ mo-
do laicos ad eligendū sepulturā apud eos: et
bñ caneāt p̄pter penas quas imponit cano-
nes: cū sit libera. **¶** Q̄ etiā ip̄i medicantes
desistāt p̄dicare q̄ parochiani n̄ sint obligati
saltē in paschate p̄prio cōfiteri sacerdoti: q̄ d̄
iure tenet parochian⁹ (saltē in paschate) pro-
prio cōfiteri sacerdoti. **¶** Per hoc tū ip̄i fratres
mendicātes nō censeant excludi: q̄ minus fin-
turis cōis & p̄uilegioz⁹ eisdē cōcessoz⁹ dispositi-
onem p̄fessiones audire & penitētias iniūgere
valeant. **¶** Q̄d etiā de cetero inter ip̄os fra-
tres mendicātes & curatos quo ad effectuz⁹ p̄-
dicandi: horas cantandi & cāpanas pulsandi
seruet p̄suetudo antiqua: que t̄pibus antiq̄s
seruata fuit in ipso oppido Eslingen. Et casu
quo veniat aliqua occasio siue necessitas: non
fiat cōmutatio t̄p̄is vel hore in ip̄is p̄dicatiōi-
bus fiendis: nisi de psensu partium. **¶** Q̄z
etiā ip̄i fratres in sermonibus eoz⁹ non detra-
bant prelati & rectorib⁹ parochialiū ecclesiāz.
Nec etiā populos a sgarū ecclesiariū parochi-
alium frequētia & accessu abstrahāt siue retra-
bant quoquo modo. Et viceversa ip̄i rectores
et prelati aliquo modo nō detrahant mendi-
cantibus. Sed illum fauorē quem possint eis
impendant & in oib⁹ & p̄ oia p̄sent. Ita vt ve-
ra vnitas & p̄fecta charitas inter eos ostēdat.
¶ Nos itaq̄ illius vices gerentes in terris:

qui apl̄is suis dixit: Pacē meā do vobis: pa-
cē meā relinquo vobis: cupiētes sup his opor-
tune p̄uiderimotu p̄prio: nō ad alicuius su-
per hoc nobis oblate petitionis instantiā: sed
de nostra certa sciētia & mera voluntate. Cō-
cordiam predictā ac omnia & singula per p̄fa-
tos ep̄iscopos & cardinales ordinata: ad hoc
perpetuo in cōcussa p̄sistant. Auēte aposto-
lica & ex certa nostra sciētia approbam⁹ & cōfir-
mam⁹: ac viribus p̄petuo subsistere debere
decernim⁹. Sup̄plētes omnes et singulos de-
fectūs tā iuris q̄ facti: si q̄ forsan int̄ueniēt
in eisdem. Indulgentes nihilomin⁹ archiep̄is
ep̄iscopis: plebanis: rectoribus: curatis: nec
nō poribus guardianis & singulis fratrib⁹ or-
dinum mendicantiū: sub pena ex cōmunicatio-
nis late sententiē: quā contrafacientes & quē-
libet eoz⁹ contrafacientē incurrere volumus
eo ip̄so: a qua absolutū nequeant: nisi de exp̄es-
so consensu partis lese: et debita satisfacione
p̄cuiā: in cōsolabiliter abseruent. Et quantum
in eis est ab alijs obseruari faciant. Et insuper
quascunq̄ lites & causas coram quibuscunq̄
causarū palatij apostolici auditorib⁹ seu alibi
occasione p̄missoz⁹: inter dilectos filios de
canum et capitulū ecclesie Spiren. & Curatuz⁹
dicti oppidi: ac fratres predictos in decisas p̄-
dentes. Illarum status tenores & formas & in
eis gesta et acitata: presentib⁹ p̄ p̄p̄ressis ha-
bentes: ad nos harum serie motū sciētia & au-
tōritate predictis aduocamus: et litem seu li-
tes ip̄as penitus extinguimus. Et ambabus
partibus predictis litis huiusmodi p̄fortibus
seu illis adherentibus perpetuū silentium im-
ponimus. Itē obstantib⁹ constitutionibus et
ordinationib⁹ apostolicis: ac p̄uilegijs eisdēz
fratrib⁹ in genere vel in specie concessis: ce-
terisq̄ contrarijs quibuscūq̄. Nulli ergo om-
nino hominū liceat hāc paginā nostre appo-
bationis: p̄firmatiōis: cōstitutionis: sup̄ple-
tionis: iniunctionis: voluntatis: aduocatiōis:
extinctionis & impositionis infringere: vel ei
ausu temerario cōtraire. Si q̄s autē hoc attēta-
re p̄sumpserit: indignationē omnipotētis dei
et beatorū Petri & Pauli apostolorū eius se
noquerit incurfurus. Datū Rome apud sanctū
Petri: Anno incarnationis dñice. M. cccclxx
viij. q̄nto decimo kalē. Julij. p̄tificatus nr̄i
anno septimo. **¶** Eugenius quart⁹.

¶ Inna in eminentis sedis apostoli-
ce speculo disponente clemētia con-
stitutā ea libenter tendimus per
que officiales predictę sedis obseq̄-
tis eius (ad quam veluti fidelium omnium ma-
trem pro animarū salute querenda & iusticia
p̄sequenda de diuersis mūdi partibus p̄sunt

multitudo
valent cer-
tionabilib⁹
cessū nō
us in hōm-
missis q̄
et singulis
p̄fectis
p̄ocentem
tos quocun-
et dice ledi
tes: nec nō
sis vel neg-
cam v̄m
causarū
et p̄cedent-
cōmunicati-
aut p̄uati
seu quā
¶ Nos e-
tentias cō-
nis huius-
habundans
q̄ inde se-
nia: nullū
momentū
tentatū fo-
t̄p̄is
frāter & n-
dinarios et
eoz⁹: qui
desistat
cia huius-
predictis
natos dece-
q̄ p̄uati-
terendo seu
nuntio: et
municatio-
sententias
ip̄o facto
cations se-
nobis vel p̄-
tis articulo
ficionis p̄-
apostoloni
ligare vel
folias et q̄
cialibus an-
stitutionib⁹
uilegijs: et
ceteris hui-
mentio ip̄o
habere p̄o-
trarys qui

Extrauagantes

multitudo) tutius et quietius se pmpptiores valeant exhibere. Idcirco est q nos ex certis rationabilibus causis moti etiam nonnullorum predecessorum nostrorum vestigijs inherentes: districtius inhihemus locorum ordinarijs: necnon commissarijs et delegatis eorum: ceterisque vniuersis et singulis quacumq; potestate et auctoritate prefulgeant: cuiuscumq; dignitatis gradus vel preeminentie fuerint: ne contra officiales prefatos quocumq; nomine nuncupent: in nostris et dicte sedis obsequijs nunc et p tempore existentes: necno quoscumq; alios p suis et eorum causis vel negocijs prosequendis ad sedem predictam venientes: ac in ea durantes negociorum et causarum hmoi persecutione moram trahentes: et recedentes ab eadem pcedere: aut in eos ex communicationis: suspensionis vel interdicti: aut priuationis officiorum aut beneficiorum: seu quauis alia sententia: pmulgare presumant.

¶ Nos enim omnes et singulos pcessus et sententias contra tenore et mentem nostre inhibitionis huiusmodi latas et habitas et in posterum habendas: ac etiam promulgandas: et quecumq; inde secuta: declaramus nulla irrita et inania: nulliusq; existisse vel existere roboris vel momenti: necnon quicquid in contrarium a quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter attemptatum fuerit: hactenus: vel in posterum committere: etiam decernimus irritum et inane: et nihilominus in omnes et singulos ordinarios et officiales commissarios et delegatos eorum: qui se de dignitatibus ac beneficijs ecclesiasticis quibuscumq; officialium: aut negocia huiusmodi apud dictam sedem psequerentur: predictorum: eos illis forsitan priuando atq; priuatos decernendo seu declarando: vel cuiuscumq; priuationis preterea illa personis alijs conferendo seu de illis in illis quomodolibet se intromittendo: tam in dantes quam in recipientes excommunicationis suspensionis ac interdicti latus sententias pmulgamus: quas volumus eos ipso facto incurrere: a qua quidem excommunicationis sententia absolui nequeant preterquam a nobis vel per nos deputandos preterquam in mortis articulo constituti. Premissa autem a die affectionis presentium ad valvas basilice principis apostolorum de vrbis: ex certa scientia quoscumq; ligare volumus et artari: non obstantibus apostolicis et quibuscumq; generalibus aut particularibus aut synodalibus concilijs editis constitutionibus et ordinationibus apostolicis: prouilegijs: etiam si de illis eorumq; totis tenoribus effectus huiusmodi habenda esset in presentibus mentio specialis: et que presentibus volumus habere pro sufficienter expressis ceterisque contrarijs quibuscumq;. Nulli ergo omnino homini

licet hanc paginam nostre inhibitionis: declarationis: constitutionis et voluntatis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attulerit presumptus: indignatione omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incuturum. Datum Rome apud sanctum Petrum Anno incarnationis dominice. M. cccc. lxxvii. viij. idus Marcij. pontificatus nostri anno secundo.

De penitentia et remissionibus. Bonifa. viij.

¶ Aliquoque habet fida relatio: quod accedentibus ad honorabilem basilicam principis apostolorum de vrbis processerunt magne remissiones et indulgentie partium. Nos igitur (quod iuxta officium nostrum debitu salutem appetimus et procuramus) libenti singularumque hmoi remissiones et indulgentias omnes et singulas ratas et gratas habentes: ipsas aucte apostolica confirmamus et approbamus et etiam innouamus: et prius scripti patrocinio comunimus: vt tam beatissimi Petri et Pauli apostolorum apli eo amplius honorentur: quo ipsorum basilice de vrbis deuoti fuerint a fidelibus frequentate et fideles ipsi spiritualium largitione munere ex hmoi frequentatione magis senserint se refertos. Nos omnino potentes dei misericordia et eorumque apostolorum merito et auctoritate confisi: de fratrum nostrorum consilio et apostolice plenitudine potestatis: omnibus in presentium anno M. ccc. a festo natiuitatis domini nostri Jesu christi preterito prime inchoato et in quolibet anno. c. seculuro: ad basilicas ipsas accedentibus reuerenter vere penitentibus et assistentibus in hmoi parte quolibet certissimo seculuro: annis non solum plenam et largiorem imo plenissimam omnium suorum concedemus et precedimus veniam peccatorum: statuentes vt qui voluerint hmoi indulgentie a nobis processerit fieri participes. si fuerint romani ad minus. xxx. diebus continuis seu interpellatis: et saltem semel in die. Si vero peregrini fuerint aut forenses: similiter modo. xv. ad basilicas easdem accedant: vnusquisque tamen plus merebitur et indulgentiam efficacius assequetur: quin basilicas ipsas amplius et deuotius frequentabit. Nulli ergo omnino hominum etc. Datum etc.

¶ Paulus venerabilis papa secundus. Si dicitur gregori saluti spiritus sancti singulari cum humilitate poscetur ea benigne preedere studemus: pro quod peccatorum mole depressa saltem ipsa concedat: et ab hosti humani generis fuit creptas animas lucifaciamus: altissimo quod nobis eas sua bonitate commisit. id tamen preestiori studio precauedum esse censem: ne cuiusuis indulgentie remissionis vel facultatis obtentu christifideles peccatores ad illicita in posterum committenda reddantur: aut facultas eis peccandi tribuat incertum. Hac itaque consideratione

Extravagantes

habita: olim emanavit a nob[is] instituto tenoris
subsequētis videlicet. **S**anctissim[us] in chri-
sto p[ater] d[omi]n[us] noster Paul[us] diuina p[ro]uidētia pa-
pa sedes. Qui p[ro]dē sup[er] plenarijs remissioib[us]: q[ui]
semel in vita et semel in mortis articulo p[ro]cedūt
formā et nomē instituit ne passim sine excepti-
one q[ui]rūcūq[ue] criminū peluiores redderēt ho-
mines ad peccādū p[er] regulā i[n] cācellaria aplica
publicatā statuit et ordinavit: q[uo]d in q[ui]buscunq[ue]
p[ro]cessionibus et facultatib[us] absolūdi: casus in
frascripti tanq[ua]m speciales sedē aplice referuati
semp[er] intelligerent excepti: videlicet offense ec-
clesiastice libertatis: violatiōis: interdicti ab
eadē sede impositi: criminū heresis conspira-
tionis in p[ro]nā aut status romani pontificis:
seu cuiusuis offense: inobedientie: seu rebello-
nis eiusdē pontificis: vel sedis apostolice p[ro]p[ri]e/
tericidij: offense personalis in ep[iscop]um seu alium
p[re]latū inuasionis: dēp[ro]cationis: occupatiōis
aut deuastationis terrar[um] romane ecclesie me-
ritate vel immediate subiectar[um]: ac etiā inuasiōis
romipetay seu quozūcūq[ue] alioz ad romanam
curiā venientū: p[ro]hibitionis: deuolutōis cau-
sar[um] ad dictā curiā: delatiōis armor[um] et alioz p[ro]-
hibitoz ad p[ar]tes infidelū: impositiōis nouoz
onerū realiū vel p[ro]nalū cōcessiōis vel ecclesiasti-
cis p[ro]p[ri]is: simonie sup[er] ordinib[us] vel beneficijs
assequendis: in eadē curia vel extra cōtracte.
Et generaliter in casib[us] cōtēntis in bulla que
cōsuevit in die cene domini p[ro] predecessores su-
os romanos pontifices publicari: cōsiderans
q[uo]d plerūq[ue] contingit suā sanctitatē h[uius]modi facul-
tates et p[ro]fessionalia tā p[re]sētib[us] q[uam] absentibus
etiā oraculo viue vocis cōcedere: ne p[re]textu
p[ro]cessionis h[uius]modi vel penitētis vel cōfessores i[n]
sup[er]scriptis casib[us] fallant et fallant: statuit et
decernit sine intentiōis fuisse et esse: p[ro] quacūq[ue]
p[ro]cessiones et facultates p[ro] suā sanctitatē taz
scripto q[ui] verbo factas: et in posterū faciēdas
nemini licere irretitos dictis casib[us] absolūere
sine speciali sue sanctitatis licētia: q[ui]nimo cō-
cessiones et indulta p[re]dicta quo ad casus ex-
ceptos huiusmodi: nulli penit[ent]e suffragari. Et
aut ip[s]a cōstitutio q[ui] dudū. s. q[ua]nto kalē. Apri-
lis anni ab incarnatiōe d[omi]ni nostri Jesu christi
Millesimi quadringentesimiseptagesimisepti:
pontificat[us] n[ost]ri anno secūdo: publicata fuit eiusdē
christifidelib[us] plenius innotescat: nullusq[ue] illi
ignorantiā p[re]tendere valeat in futurū: p[re]sen-
tibus inferi fecimus vt ad maiorē o[mn]iū pueni-
at notione. Nulli ergo o[mn]iū hominum liceat
hanc paginā nostror[um] statuti ordinatiōis et de-
creti infringere: vel ei ausu temerario contra-
ire. Si quis aut[em] hoc attētare p[re]sumpserit: indi-
gnationē omnipotētis dei et beator[um] Petri et
Pauli apostolor[um] ei se nouerit incursum. Da-

tum rome apud sanctū Petrum anno incar-
nationis d[omi]ni. M. cccclxviii. v. nonas marcij
pontificatus nostri anno quinto.

**Bulla confirmationis anni iubilei publicata
spud sanctū Petrum in die natiuitatis d[omi]ni in p[re]-
sentia d[omi]ni n[ost]ri sanctissimi. Sextus quartus.**

Quammodū operosi vigilis: pa-
storis solertia oues sue custodie de-
putatas curat a ferarū p[re]seruare in
cursib[us]: et ad statū p[ro]p[ri]e fetu mul-
tiplicato p[ro]ducere. Ita quoq[ue] et nos q[ui]b[us] dispo-
sitione sup[er]na vniuersi gregis d[omi]ni sollicitu-
do cōmissa est: et sup[er]premis desideram[us] affecti-
bus et studijs nitimur in defessis: cunctos chri-
stifideles (quos a iusticie semita hostis huma-
ni generis diabolica fraude auertit) depolita
p[ro]p[ri]e sarcina suo recōcillare auctori: vt eterne
felicitatis p[ro]mia nostri redēptoris inestimabili
charitate media potiant: fiatq[ue] n[ost]re opationis
ministerio: utilitate publica suadēte: etiaz per
gratiarū susceptionem q[ui] eoz saluti cōueniat
atq[ue] n[ost]ra p[ro]decessor[um] nostror[um] ordinatiōes sa-
lubres debitis effectib[us] emancipent. **Q**uoniam
siquidē felicit[er] recordatiōis Paulus papa se-
cundus p[ro]decessor noster rationabilib[us] cau-
sis tūc expressis inductus de venerabilū fra-
trum nostror[um] tūc suoz de quoz numero tunc
eram[us] cōsilio: annū iubilei ad breuit[er] temp[us]
p[ro]uida moderatione reducēs: illū ad annum
vigesimalū quintū aplica auctē et cōtinu[er]it: ac vo-
luit statui et decreuit ex causis p[re]dictis q[uo]d sin-
gulis. xxv. annis iubilei ann[us] p[re]dictus celebra-
ri deberet: q[ui]q[ue] anno d[omi]ni. M. cccclxxiiij. p[ro]-
p[ri]e futuro: videlicet a vigilia natiuitatis d[omi]ni
nostri Jesu christi: idē annus iubilei inciperet
et vt sequit[ur] finiret: ac vniuersi et singuli v[er]it[er]
q[ui] se p[ro] fideles q[ui] beator[um] ap[osto]lor[um] Petri et Pau-
li basilicas lateranēsis quoq[ue] et sancte Marie
maioris alme v[er]be ecclesias statutis diebus de-
uote visitarēt: oēs et singulas indulgentias et
peccator[um] remissiones p[ro]sequerent: quas idem
pontifex suoz p[ro]decessores anno iubilei hu-
iusmodi basilicas et ecclesias p[re]dictas visitā-
tibus deuote concesserant p[ro] quasdam p[ri]mor[um]
et p[ro]inde nos (qui dicto p[ro]decessore sicut do-
mino placuit sublato de medio finimus diuina
disponente clementia ad apicē summi ap[osto]li
latus assumpti) p[er] alias nostras litteras eius-
dem Pauli p[ro]decessoris ordinatiōem: eo v[er]-
luntatē et statuti: ac omnia et singula in eiusdē
suis litteris contenta de fratr[um] eozundē cō-
silio approbantes. Similiter statum[us] et or-
dinam[us] q[uo]d annus iubileus p[re]dictus cū eis-
dē indulgentijs et remissionibus plenarijs pec-
catorum anno p[ri]me futuro a vigilia natiui-
tatis eiusdem inciperet: et vt sequit[ur] continuari

Extrauagantes

deberet: put in singulis lris pdictis: quaruz
tenore pntibus haberi volum? p expsis ple-
nius cōtinet. **Ex** qz postmodū tā nos qz idē
Paulus pdecessor dū in humanis ageret ant
marū saluti fidelū intēti multoꝝ pncipum et
alioꝝ christifidelū ac deuotaz psonaz pulsa-
ti pēib? diuersas indulgētias et pētoꝝ remissi-
ones plenarias nōnullis ecclīis monasterijs:
et p̄is locis durim? cōcedendas: ppter q̄s po-
puloꝝ forsan occurus ad ballicas et ecclesias
antedictas retardari: aut ipsi anni iubilēi ce-
lebratas minui: vñ intermitti possēt cū n̄max
nō modico dētrimento. Nos q̄ vniuersorū cre-
dentū pfectib? et saluti p̄ficere ex debito mi-
nisterij pastoralis astringimur: ne ppter aliaz i-
dulgētiarū hacten? a nobis seu eodē p̄danto
vel alijs pdecessorib? nostris cōcessarū huius
effusione hoc sanctū op? ac remissionis gratie
ann? iubilē? intermittat: aut fideles ipsi a tan-
to munere reddant expertes: remedijs opor-
tunis puidere volēt: omnes et singulas idul-
gētias plenarias (etiā ad instar iubilēi: ac eti-
am cōmutandi vota aut sup eis et male ablati
incert?) aut p usurariā prauitātē vel aliu illici-
tum modū extortis: vñ p̄salandi: cōponēdi aut
illa sub certis modo et forma remittendi: et de-
putandi p̄fessores cū potestate absolūdi: eti-
am in casib? sedi aplice reseruat: facultates
p̄fessōis et indulta a nobis et eadē sede vel illi
us auctoritate q̄buscūqz ecclīis: monasterijs:
hospitatib? p̄p̄is locis vniuersitatib? frater-
nitatibus q̄bulibet: tā et in p̄petuū qz ad cer-
tum tēpus: in visa seu in mortis articulo quis
modo aut quauis causa quolibet p̄cessas et cō-
cessa: et in postez forsan p̄cedēdas vel p̄ceden-
da: auctoritate apostolica et noꝝe p̄sentium de
apostolice potestat? plenitudine vsqz ad n̄m
et eiusdē sedis beneplacitū suspēdim?. Illasqz
durante b̄nplacito et expeditōe p̄dictis suspē-
sas esse volum?: nec interim alicui suffragari:
indulgētiarū tñ basilicarū et eccliarū dicte vñ
bis in suo plenario roboꝝe durātib? districti?
inhibentes alias indulgētias p̄ter istas dum-
taxat in locis publicis vel puatis p̄dicari aut
nūciari: earūqz p̄textu a questōibus aliquid
exigi quoquo modo. Quinimo questōes et p̄-
dicatores quoscuqz p locoꝝ ordinarios a p̄di-
catoribus et questis huius faciēdis volum? et
mādamus p̄ntium auctē arceri sub censurā et
penis ecclīasticis de q̄bus visum fuerit opor-
tunū. Nulli q̄ omnino hominū liceat hanc pa-
ginā nostrorū suspēnsionis: inhibitiōis: māda-
ti et voluntatis infringere: vel ei ausu temera-
rio p̄trare. Si q̄s autē h̄ attentare p̄sumpserit:
indignationē omnipotētis dei ac beatorū p̄de-
tri et Pauli aploꝝ eius se nouerit incurfurū.

Datum tybure anno incarnationis domine
M. cccclxxij. quarto kal. septēbris. pontifica-
tus nostri anno tertio.

**De sentētia excoꝛcationis suspēnsionis et iter
dicti. Bonifacius octauus.**

Quoniam et anathematizantem
ex parte dei omnipotētis p̄ris et fi-
lij et sp̄s sancti: auctoritate q̄z bea-
torum aploꝝ p̄dri et Pauli et no-
stra: omnes clericos religiosos et laicos vtri-
usqz sex? siue sint familiares curie: siue alij vn-
decūqz. q̄ aliq̄ pactū fecerint seu aliq̄ par-
uum vel magnū p̄miserint vel p̄missione re-
ceperint: aut ex pacto siue p̄missione oculata vñ
manifesta facta sub generalib? et plenarie: nō
ex p̄sitis aperte v̄bis quicqz dederint: recepe-
rint magnū vel parū vel p̄missione de q̄cun-
qz re aut vtilitate ppter hoc p̄sequēda fecerit
vel receperint. p aliqua iniusticia siue gratia p
se aut p alio in causis vel iudicijs seu alias p
litteras aplicas et q̄buscūqz modis apud sedē
apostolicā obtinēda: et hāc sniam ad p̄mittē-
tes et acceptātes dātes et recipētes diuinus
extendēda. Illos quosqz q̄ aliq̄ scuerint
culpabilē in p̄dictis et nobis infra dierū triū
spaciū nō retulerint: vñ alicui p̄ que ad nos v̄-
bum fideliter p̄ferat: simili decernim? sentētie
subiacere. **Decernim?** etiā vt null? hāc in-
currens excoꝛcatis sniam p̄dictis vñ aliq̄
p̄dictorū absqz speciali mādato n̄re absolutio-
nis b̄nificiū valeat obtinere: nisi forsan ad nos
habere accessum nō possent in mortis articulo
p̄stitit: nec etiā ad absolutiōis gratiā admit-
tatur: nisi prius qd̄ p̄mū dedit vel recepit inter-
graliter paupibus largiatur. Iusticiā ho si-
ue gratiā sic obtentā nulli? p̄suis esse monē-
ti volum?: omnes statim? carere effectu et ro-
boꝝe firmitatē. S; et sciētē v̄ctēs ipsis simili
sentētia excoꝛcatis astringim? et reseruantes
nobis absolutiōnē eorū et cū p̄missis in omni-
bus ad penas similes obligamus. **Idem.**

Quoniam attendētes qz vt frequen-
tius (q̄uis nō sine causa: sine cul-
pa tamen multo) interdicti sentē-
tie p̄ferunt: qd̄qz sunt nōnulli iudi-
ces nimis prompti ad p̄ferendas easdē etiam
in negocijs siue causis que interdū plus exu-
p̄ditatis qz charitatis radice p̄p̄icuis indi-
cūs procedere arguunt: qd̄qz interdicti tēpo-
re diuina organa suspendunt et laudes nec ec-
clesiastica sacramenta ministrant vt solēt: tol-
luntur mortuis seu minuant sufragia p̄fer-
tim p oblationē frequentem hostie salutaris:
adolescentes et paruuli participantes rarijs
sacramenta minus inflammas et solidātur in
in fide fidelium: p̄p̄icit deuotio hereses pul-

Extravagantes

lulant: et multiplicant pericula animarum. Pre-
sidentis constitutionis provident edicto ut nul-
la prouincia: ciuitas: castrum: villa: locus: terris
totum vel districtus auctoritate ordinaria vel
delegata supponatur ecclesiastico interdicto
pro pecuniario debito: vel pro cuiusvis mone-
te vel pecunie quantitate quacumque occasione vel
causa seu quouis quesito colore: pro eo mari-
me quia ipsorum domini: rectores seu officiales
quocumque nomine censeant: aut incolae seu habi-
tatores aut singulares persone ipsorum statutis vel
statuendis ordinatis vel ordinandis terminis
huiusmodi debitum seu quantitatem non soluit
hactenus: aut in antea non perfoluet. Nos enim
extunc decernimus irritum et inane: si secus hactenus
extiterit attentatum: vel contigerit attenta-
ri. illud quocumque reuocamus omnino: non obstan-
tibus quibuscumque contractibus: obligationibus: pa-
ctis: conventionibus: propositionibus: submissi-
onibus: sive iussionibus: consensibus: processibus: et
sententijs super hoc habitis vel habendis in
iuramentorum penarum spiritualium et temporalium
seu mulctarum vel quacumque alia firmitate val-
latis: nisi talis dispositio interdicti hactenus
foret facta: vel in antea fieret de apostolice se-
dis speciali licentia et expressa per ipsos sedis
patentes litteras apparente.

**Bulla Martini pape quinti De affirmatio-
ne contractuum cum eoditioe reuenditionis.**

Martinus episcopus seruus seruorum dei
venerabilibus fratribus Treueren-
sibus et Lubicensibus ac Almitensibus epis-
copis: Salutem et apostolicam be-
nedictionem. Hodie siquidem litteras nostras
concessimus tenore qui sequitur continentes. Mar-
tinus episcopus seruus seruorum dei. Ad futuram
rei memoriam. Regimini vniuersalis ecclesie:
quibus inmeritis disponente domino presidentes: oris
angimur assiduis: ut iuxta credite nobis dispo-
sitionis officium: sub iudicium quorumlibet pa-
ci et quieti: quanto nobis ex alto concedit in-
tendam: et dubia que inter eos oriuntur pro tpe
ne litis anfractum seu scandalorum parturiant
fontem: nostro moderamine declarentur.
Sane: petitio dilectorum filiorum vniuersorum
cleri: nobilium incolarum et habitatorum ciuitatis
et dioecesis Aratiansis. nobis exhibita con-
tinebat quod a centum annis citra et supra: et a tan-
to tempore et pro tantum tempus: cuius contrarium memo-
ria hominum non existit: in eisdem ciuitati et dioce-
si: ac partibus alijs vicinis: quedam consuetu-
do rationabilis obseruata prescripta: ac moribus
votentium approbata: ad communem hominum vti-
litatem introducta fuisset. Pro quibus princeps
baro: miles: cuius siue oppidanus partium earumdem
cum hoc expedire videbatur: melius primum non

valentes sibi consulere persone ecclesiastice:
aut seculari collegio: aut vniuersitati: optid
vel ciuitati: sup bonis suis: dominij: redditus
terris: agris: predijs: domibus: et hereditatibus
vendere consuevit: et vendidit annuos census
vniuersi vel plurium marcarum aut grossorum pra-
gensium numipolomei et pagamenti consueti
ad rationem et pro qualibet marca annui cen-
sus decem: vnde decem: tredecim: quattuordecim
marce: aut plus vel minus secundum temporis qualita-
tem: put ipsi contrahentes tunc iter seauerant.
Ipsi venditori tunc integraliter in pecunia nu-
merata solui consueuerant: bonis in ipso con-
tractu tunc expressis: pro ipsius census annui ex-
olutione in perpetuum obligati. Et semper ipsi
contractibus expressis venditoribus data fu-
it facultas atque gratia: quod ipsum annuum censum in
toto vel in parte pro eadem summa denarioque
quam ab ipsis emptoribus receperunt: quicun-
que vellent libere absque alieni requisitione: contra-
dictione et assensu possent extinguere et re-
dimere: ac se ab ipsis census solutione extunc
penitus liberare. Sed ad hoc huiusmodi census ven-
ditores iusti nequaquam preemptores artari vel
astringi valerent: etiam ipsis possessionibus et
bonis obligati penitus iterum seu destructi.
Sicut et est talis contractus emptoris et ven-
ditionis per episcopos Aratiansis pro tempore exi-
stentes et eorum officiales: necnon pro diuersos domi-
nos ipsorum locorum et terrarum: in quibus census
huiusmodi constituti existunt: tanquam liciti et commu-
ni utilitati deferentes sepe confirmatus pariter
et approbatus. Quos etiam super huiusmodi censibus
plurima beneficia ecclesiastica: collegia: cano-
nicatus et prebende: dignitates: personatus: et
officia: vicarie: alia numero plus quam duo mi-
lia: de expresso consensu et voluntate dominorum
temporalium: sub quorum territorijs dicta bona ob-
ligata constituta: dotata et fundata: au-
tentice eorumdem dominorum temporalium litteris
sigillis sigillatis et roboratis fore noscuntur.
Quos etiam venditores eorumdem censuum se non-
numquam ad ipsorum censuum solutionem: penis et co-
suris ecclesiasticis ordinariis locorum: spon-
te et libere submiserunt: sicut etiam aliqui eorum
contractu temporis compulsi fuerunt et compelli
consueuerunt. Tamen nonnulli ex venditoribus
ipsis in archiepiscopatum conuersi: cupientes cum alte-
rius pecunia locupletari: huiusmodi census hucusque
per eos accurate libere et absque ulla contradictione
ne solutos: eisdem emptoribus tam ecclesiasticis quam
secularibus soluere contradicunt et recusant: con-
fingentes huiusmodi emptoribus et venditionis con-
tractus fore esse usurarios et illicitos: ipsos em-
ptores ecclesiasticos et seculares: necnon col-
legia: canonicatus et prebendas: dignitates:

Extranagantes

personatus & officia: vicarias & altaria ac beneficia hmoi: ipsorum annuorum censuum spoliant per ceptione: et detinent spoliatos: in animarum suarum periculum: eorumque emptorum preiudicium: damnum & gravamen. Et propterea an contractus emptionis & venditionis hmoi liciti existant: a nonnullis hesitatur. Quare pro parte eorumdem cleri: nobilium incolarum & habitatorum civitatis & diocesis Bratislaviensis. nobis fuit humiliter supplicatum: ut an contractus huiusmodi liciti vel illiciti ceteri debeant declarari: et alii eis in premissis oportune providere: de benignitate apostolica dignaremur. Hos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati. Quia etiam ex relatione dilecti filii nostri Guillelmi tituli sancti Marci presbyteri cardinalis: cui ne gocium huiusmodi cum peritorum consilio commissimus examinandum: coperimus contractus huiusmodi iuridicos: et in tra determinationem doctorum licitos fore. Ad huiusmodi ergo ambiguitatis tollendum dubium in premissis prefatos contractus licitos & iuri communi conformes ac ipsorum censuum venditores: ad illozum solutiones: remoto contradictionis obstaculo obligari auctoritate apostolica tenore presentium ex certa scientia declaramus. Non obstantibus premissis ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre declarationis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. ¶ Volentes quoque predictae littere nostre debitum sortiantur effectum: fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus. Quatenus vos vel duo aut unus vestrum: per vos vel alium seu alios: prefatis emptoribus in premissis oportuni favoris presidium efficaciter impendentes. Dictas quoque litteras ubi quando & quoties expedire videritis: auctoritate nostra solenniter publicas faciatis eadem auctoritate eisdem emptoribus vel ipsorum procuratoribus eorum nominibus: per venditores seu debitores censuum huiusmodi: de prefatis censibus: in tra contractuum et conventionum inter ipsos habitatorum formam et tenorem: plenam et debitam satisfactionem impendi. Contradictores per censuram ecclesiasticam: appellatione postposita compescendo. Non si aliquibus communitate vel diuinitate a sede apostolica sit indulgentia: quod interdicit: suspendi: vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam: de verbo ad verbum: de indulto hmoi mentionem. Datum romae apud sanctos apostolos. vi. nonas Julii: pontificatus nostri anno. viij.

Bulla Calixti pape. liij. in qua declaratur emptionem & venditionem licitam fore iuxta constitutionem Martini pape quinti.

Calixtus episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis Magdeburgensis Auenburgensis. et Halberstadensis ecclesiarum decanis. Salutem & apostolicam benedictionem. Hodie litteras concessimus tenores qui sequuntur continententes. Calixtus episcopus servus servorum dei. Ad rei memoriam. Regimini universali ecclesie quam merito disponere domino presidetes: curis augurimur assiduis: ut in tra nobis crediti dispensatione officii subditorum quorumlibet paci & quieti quam nobis ex alto concedit intendamus. Et dubia que inter eos oriuntur pro tempore: ne litigiosus fractus exinde seu scandala pueniant: debito pro iusticia profuerit: declarationis nostre ministerio sopiant. Sane pro parte venerabilis fratris nostri Johannis episcopi Merseburgensis. & dilectorum filiorum universali cleri: civitatis & diocesis Merseburgensis. nobis nuper exhibita petitio continebat. Quod licet a tanto tempore cuius contractus memoria non existit in diversis alemanie partibus: pro communi hominum utilitate: inter habitatores & incolas partium earundem talis inoleverit: hactenusque observata fuerit legitime prescripta: ac moribus ventium & ordinariorum promissione & plerumque expressa ratificatione approbata consuetudo. Quod ipsi habitatores & incolae: siue ille ex eis quibus id pro suis statum & indentatibus expedire visum fuerit: super eorum bonis domibus: agris: prediis: possessionibus & hereditatibus annuos marcarum flo. seu grossorum monete in partibus illis curreret: redditus seu census vendentes pro singulis ex marcis florensis siue grossis hmoi ab eis qui illas vel illos siue redditus siue census ipsos emerint certum competens precium: numerata pecunia finis tempis qualitate: put ipsi vendentes & emittentes in contractibus super his inter se firmaverunt: et recipere soliti fuere illa ex domibus: terris: agris: prediis possessionibus et hereditatibus predictis: que in huiusmodi contractibus expressi fuerunt: predictorum solutione reddituum & censuum efficaciter obligantes: in illorum vendentium favorem. Hoc adiecto quod ipsi pro rata qua huiusmodi per eos receptam dictis emittentibus restituerent in toto vel in parte pecunie: a solutione reddituum seu censuum hmoi restituta pecunia contingenti um liberi foret penitus & immunes. Sed si tamen bona domus terre agre possessiones: & hereditates hmoi: processu temporis ad omnimode destructionis siue desolationis reducerentur propretium: pecuniam ipsam etiam agere repetere non valerent. Apud aliquos tamen hesitationis versat

Extraneantes

serupul^o. an hmoi contract^o licet sint censu-
di. Unde nonnulli illos usurarios fore piden-
tes: occasione querunt: reddit^o & censu hmoi
ab eis debitos non soluendi. Quare p parte
episcopi & cleri predictoꝝ asserentiu q in tali-
bus hic empris censib^o & redditib^o: fruct^o red-
ditu & puen^o pluriu ecclesiaru: monasterio-
rum hospitaliu & ecclesiasticoru beneficioru
ciuitatis & dioecesis ac partiu predictaru: nec
non fere omnes quotidiene distributiones: q
in plerisq; ex ecclesijs ipsi diuinis interes-
sibus ministrari solent: consistere noscunt. nob
fuit humiliter supplicatu. Et super his aplice
sedis declarationis oraculu impartiri & adij-
cere paterna dilectione curarem^o. Hos igitur
hmoi in hac parte supplicationib^o inclinari: &
factas ex comissione felicis recordatiois Mar-
tini pape. v. pdecessoris nostri desuper exa-
minatione & eiusde predecessoris nostri decla-
ratione attenti^o pstringetes: suisq; vestigijs i-
herentes ad omne sup his ambiguitat^o tollen-
dum dubiu prefat^o contract^o licito iuriz co-
formes. Et vendetes eisdem ad ipsoꝝ solutio-
nem censu & redditu iuxta dictoꝝ contractu
um tenores: remoto contradiccionis obitaculo
efficaciter teneri auctoritate apostolica pſenti
um fere declaram^o. Nulli ergo hominu liceat
hanc paginam nostre declarationis infringere
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem
hoc attentare pſumpserit indignatione omni-
potentis dei & beatoꝝ Petri & Pauli aposto-
lorum ei^o se nouerit incurſuru. Datum Rome
anno incarnationis dnice apud sanctu Petru
M. cccc. v. pridie nonas maij pontificat^o no-
stri anno pmo. ¶ Volentes itaq; q pdicte li-
tere debitu sortiant^o effectuu fraternitati vestre
p aplice scripta madam^o quaten^o vos vl duo
aut vn^o vestru p vos vel aliu seu alios diocis
pposito diacono capitulo ac alijs beneficiat^o
oportune defensionis pſidio assistetes dictas
q lras vbi & qn ac quoties expedire viderit^o
auctoritate nostra solenniter publicantes fa-
ciatis & eade auctoritate per venditores seu de-
bitores redditu & censu hmoi dictis empto-
ribus seu illis quib^o ipsoꝝ redditu seu censu
um solutio prestanda fuerit: de eisdem censib^o
& redditib^o iuxta tractu & couen. nonu super
his habitoz formam & tenore plenam & debitam sa-
tisfactione impedi. Contradictores ho per cen-
suram ecclesiasticam appellatione postposita com-
pescendo: non obstante si aliquib^o communiter
vl diuisim a sede aplice indultu existat q iter-
dici suspendi vel excommunicari non possint: p
litteras apostolicas no facientes plenam & ex-
pressam ac de verbo ad verbu de indulto hu-
iusmodi mentionem. Datum vt. s.

**Copia bulle domini Sixti. llii. in ma-
teria conceptionis virginis Marie.**

Sixtus episcopus seru^o seruorum dei
Ad perpetuam rei memoria. Cum p
excellsa meritoꝝ insignia: quib^o re-
gina celoꝝ virgo dei genitrix glori-
osa sedib^o plata ethereis syderib^o quasi stel-
la matutina prutilans: deuote cōsideratiois
indagine pſcrutamur: & infra pectoris archa-
na reuoluim^o q ipsa vtpote via misericordies
mater gratie & pietatis amica: humani gene-
ris consolatrix. p salute fideliu q delictoz one-
re grauante sedula oratrix & peruigil ad reges
quem genuit intercedit. Dignu qnpor^o debi-
tum reputam^o vniuersos christifideles vt om-
nipotent^o deo p cui^o putidencia eiusde virgi-
nis humilitate ab eterno respiciens: pro reco-
cilianda suo auctori humana natura: lapsu p
mi hominis eterne morti obnoxia: ia sui vni-
geniti habitaculu sanctispiritu preparatioe co-
stituit: q qsa carne noſtre mortalitatis. p re-
demptione populi sui assumeret. Et immacu-
lata xgo nihilomin^o post partu remaneret. De
ipsa^o immaculate xgnis mira pceptione gras &
laudes referat: & instituta ppter ea in dei ec-
clesia missas & alia diuina officia dixerint: & il-
lis intersunt indulgentijs & pctoꝝ remissionib^o
inuitat: vt exinde fiant eiusde virginis meri-
tis & intercessione diuie grē aptiores. Hac igitur
consideratioe inducitur: eiusde omnipotent^o
deic ac beatoꝝ Petri & Pauli apostoꝝ eius au-
toritate cōsili. Auctoritate aplice ac in p-
tutu valitura. Constitutio statum^o & ordina-
mus q omnes & singuli christifideles vtriusq;
q sexus qui missam & officiu pceptionis eius-
dem virginis glo. ose iuxta pſam deuotam et
laudabilem ordinatione dilecti filij magistri
Leonhardi de Hogarolis clerici veronensis
notarij nostri. Et que desuper a nobis emana-
uit misse & officij huiusmodi institutione i die
festiuitatis conceptione eiusde virginis Ma-
rie & per octauas ei^o deuote celebrauerint & di-
xerint: aut illis hor^o canonic^o itererint. Quo-
tiens id fecerint eandē pcessoz nostroꝝ consti-
& peccatoꝝ remissionē psequant^o: qua iuxta se-
licis recordationis Urbani qrti in pſilio Et
cuncti approbate ac Martini quinti: et alioꝝ
romanoꝝ pontificu pdecessoz nostroꝝ consti-
tutiones psequunt^o: illi qui missam & horas ca-
nonicas in festo corporis & sanguinis domi-
ni nostri Iesu christi a primis vesperis & p il-
lius octauas iuxta romane ecclesie pstitutione
celebrat^o: dilecti aut misse officio & hois hmoi
intersunt pſentib^o ppetuis tpbibus valitura.
Datum rome apud sanctum Petru anno in-
carnationis dominice. M. cccc. xvj. tertio ka

Extranagantes

lendas marci pontificatus nostri anno sexto.
Copia alterius bulle eiusdem pape Sixti I ea

Sixtus eps seru' ser' dem materia-
uoz dei Ad ppetuā rei memoriam.
Graue nimis gerim' & molestū: euz
sinistra nob de qbusdā eccliaſtic' p
fontis referunt. Sz in eoz q ad euāgelicandū
xvū dei ſūt deputati excessib' p'dicādo cōmif-
ſis: eo graui' puocamur q illi piculoſ' rema-
nēt incozrupti: cū facile deleri nequeāt q mul-
toꝝ cordib' ſic publice p'dicādo diffuſi' ad am-
nabili' imp'munt errores. Sane cū ſancta Ro-
mana ecclia de itemperate ſemp' q' x'g'is marie
pceptiōe publice feſtū ſolēnter celebret & ſpe-
ciale ac p'p'iu ſup b' officiū ordinauerit: nō nul-
li (vt accepim') diuerſoz ordinū p'dicatoꝝ i
ſuis ſ'monib' ad populū publice p'dicādo ciui-
tates & terras affirmare hacten' nō erubuērt
& q' tidie p'dicare nō ceſſant: oēs illos q tenent
aut aſſerūt eandē gl'ioſam & imaculatā dei ge-
nitricē abſq' originali peccati macula fuiſſe cō-
ceptā: moralit' peccare v' eſſe hereticos: cuius-
dē imaculate pceptiōis officiū celebrātes: au-
dientēſq' ſ'mones illoꝝ q eā ſine hmōi macu-
la ceptā eſſe affirmāt peccare graui'. Sz & pre-
ſatis p'dicatiōib' nō p'tēti: p'fectos ſup his ſu-
tis aſſeritōib' libros i publicū ediderūt: ex q' p
aſſeritōib' & p'dicatiōib' nō leuia ſcādala i mē-
tib' fidelīū exorta ſūt & maiorz merito exoriri
formidant i m'ies. Hos igit' hmōi temerarijs
auſib' a puerſis aſſeritōib' ac ſcādaloſis q exin-
de in dei ecclia exoriri p'ſit (q' tuz nob ex alto
pcedit) obuiare volētēs: motu p'prio non ad
alicui' nobis ſup b' oblate petitiōis iſtantiā:
ſed de noſtra mera deliberatiōe & certa ſciētia
hmōi aſſeritōis p'dicatoꝝ eomundē: & alioꝝ um-
quozūlibet: q affirmare p'ſumerēt: eos q crede-
rent aut tenerēt eandē dei genitricē ab origi-
nalis peccati macula i ſua pceptiōe p'ſeruataz
fuiſſe. p'pterea alicui' heretiſis labe pollutos fo-
re: v' mortalit' peccare aut hmōi officiū conce-
ptiōis celebrātes: ſeu hmōi ſ'mones audietēs
alicui' peccati reatū incurrere: vt pote falſas &
erroneas: & a veritate penit' alienas: editoſq'
deſup libros p'dictos id p'tinētēs: quo ad hoc
auctoritate aplica p'ntiū reprobam' & damna-
mus. Ac motu ſciētia & aucte p'dict' ſtatui'm'
& ordinam' q p'dicatoꝝ xvū dei & quicunq'
aliū cuiuſcūq' ſtat' grad': aut ordinis: ac p'di-
tionis fuerint: q de cetero auſu temerario pre-
ſumpſerint i eoz ſ'monib' ad populū ſeu aſs
quomodolibet affirmare hmōi ſic p nos ipro-
batas & dānatas aſſeritōes veras eſſe aut di-
ctos libros p veris legere tenere v' h're: poſt-
q' de p'nti' ſciām habuerint: excoſicatiōis ſen-
tentia coipſo icurrāt: a qua ab alio q' a roma

no pōſſice: niſi i mortis articulo nequeāt ab-
ſolutiōis bñficiū obtinere. ¶ Itē motu & ſciē-
tia & aucte ſimilib' ſimili' penē ac cēſure ſubijci-
entes eos q auſi fuerint aſſerere: p'rtariā opi-
nionē tenētēs: videlicet gl'ioſam x'ginē Mari-
am cū originali peccato fuiſſe pceptā: heretiſis
crimē vel pctm incurrere mortale: cū nōdū ſit
a romana ecclia & aplica ſede deſiſum. Itō ob-
ſtantib' p'ſtitutiōib' & ordinatiōib' aplicis cō-
trarijs qbuscūq': qbus cōiter vel diuiſim a ſe-
de aplica indultū exiſtat: q iterdici: ſuſpēdi:
vel excoſicari nō poſſint p' ſras aplicas nō faci-
entes plenā ac exp'ſſam: ac de xvō ad verbūz
de indulto hmōi mentione. Et ne de p'miſſis
aliqñ valeāt ignozatiā allegare: volum' q lo-
coꝝ ordinarij requiſiti: p'ſentes ſras in eccl'is
p'ſiſtentib' in eoz ciuitatib' & ſuaꝝ diocēſū &
locis inſignib' dū maiorz ibi multitudo populū
ad d'ulna p'uenit ſermonib' ad populū mā-
dent & faciāt publicari. p'pterea qz difficile
foret p'ſentes ſras ad ſingula loca in qbus ex-
pediēs fuerit deferre: etiā volum' & dicta au-
toritate decernim' q earundē ſraz tranſum-
pto manu publici notarij cōfecto & auctetico
alicui' prelati eccliaſtici ſigillo munito: v' b'is
ſtetur p'ut ſtare eisdē originalib' ſris ſi foret
exhibere v' oſteſe. Nulli q oino hominū lice-
at hāc paginā n're reprobariōis: damnatiōis:
ſtatuti: ordinatiōis: volūtatis & decreti: inſri-
gere v' ei auſu temerario p'rtare. Si aut quis
hoc attētare p'ſumpſerit: indignationē oīpote-
tis dei & beatoꝝ p'etri & p'auli aploꝝ ſe no-
uerit incurſurū. Datū rome apud ſanctū Pe-
trū Anno incarnationis dñice. M. cccc. xxiij.
p'die nonas ſeptēbris pōſſificat' n'ri anno. xiiij.

Concordata inter papā & regem francie.

A vniuerſalis Sixtus quartus
ecclie regimē diuina diſponēte cle-
mentia volūt: inter alia p cōmiſſo-
rū v' populoz votina dilectione oc-
currit p'ſtātia q' exorta inter p'ſona eccliaſti-
cas p'ncipis tenebray: aſtuta diſcordiaꝝ fomē-
ta: n're ſollicitudinis occurſum. p'rimus extin-
guere: vt cuiuſius altercatiōis ſalubriter auul-
ſis ſeminib': pacē & tranquillitat' dulcedinē in-
ter creditos nob populos diuina nob aſſiſtēte
g'ra ſponere & cōſeruare valeam'. Cupientes
itaq' vt ſeiſcitata retroget' t'pib': p'hdoloꝝ in
regno francie Delphinatu alijsq' terris & do-
minijs chariſſimi in x'riſto filij n'ri Ludouici
francoꝝ regis illuſtris: iter nōnullas ex eiſdē
p'ſonis occaſiōe cuiuſdā p'ſtitutiōis: q in eodē
regno diuiniſ' ſoluit: quā p'ſone p'dicti prag-
maticā ſanctiōnē vocāt: ne ſi (q' d' h'it) maiorz fo-
mēta ſumeret: dāna parit' & grauioꝝ ſcādala
periculaq' ſubſequerēt ſine debito claudatur &

Extranagantes

totali secludat. Quæ aplice ex certa scia: de
fratru nroꝝ p̄silio oibꝝ ⁊ singulꝝ plaris ⁊ alijs p
sonis ecclesiasticis: regni delphinatꝝ terrarū et
ditioꝝ eorū dē: ad q̄s dignitatū alioꝝqꝝ bñfi
cioꝝ terraz ⁊ dñtoꝝ eorū dē ecclesiasticoz colla
tio: p̄silio: p̄sultatio electio: seu quīs alia dispo
sio ptinet: de q̄busuis dignitatibꝝ ⁊ p̄sonaibꝝ
administratiōibꝝ: officijs: canonicatibꝝ ⁊ p̄bēdis
necnō alijs bñficijs ecclesiasticis cū curaz sine cu
ra secularibꝝ ⁊ regularibꝝ ad eoz collationem
p̄sionē: p̄sultationē: electionē seu quāuis aliā
dispositionē ptinetibꝝ: q̄ deinceps i februarij
apulis: iunij: augusti: octobris ⁊ decēbris mēsi
bus futurū p̄petuis t̄pibꝝ vacare p̄tulerit: dū
modo dispositiōi aplice ex aliqꝝ generali refer
uatōe i corp̄e turꝝ clausa: aut p̄ alterā ex p̄stitu
tionibꝝ felicij recordationis B̄ndicti duodeci
mi q̄ incipit: ad regimē. aut Johis vicemisse
cūdi romanoꝝ p̄sitiōis p̄decessoꝝ nroꝝ q̄ inci
pit: excreabil. seu p̄sitiōes ⁊ reglas cācella
rie aplice p̄ nos sup̄ h̄ editas resuata genera
liter nō existāt: p̄inde ac si aliqꝝ a sede aplice vlt
eꝝ legatꝝ expectatiue littere nō emanassent: li
bere disponēdi facultatē p̄cedimꝝ p̄ p̄ntes. Et
qꝝ isti sumi p̄sitiōes p̄decessoꝝ nostri: p̄sue
uerūt se i p̄cessiōibꝝ gratiaz expectatiuaz p̄so
nis b̄nemeritꝝ exhibere liberales: nostre iūctio
nis existit p̄cedere i regno delphinatu terris ⁊
dominijs regni h̄mōi: vltra gratias expectati
uas p̄ nos i eisdē regno: delphinatu: terris et
dominijs p̄cessas (q̄bꝝ i aliqꝝ p̄ndicare nō in
tendimꝝ) p̄ p̄ntes quasqꝝ i suo robore p̄mane
re volumꝝ: sex p̄sonis idoneis regnicolꝝ sex ali
as gratias expectatiuas ad quālibet collatio
nē: p̄sionē: p̄sultationē seu quāuis aliā dispo
sitionē singloꝝ ex plarꝝ ⁊ alijs p̄sonis p̄dictis.
Ex q̄bꝝ q̄ dē sex gratijs: due gratie expectatiue
p̄cedūt duobꝝ clericꝝ regnicolis idoneis: p̄ q̄
bus rex ip̄e ⁊ charissima in christo filia nostra
regina: ac dilecti filij nobilis vir delphinꝝ. Et
eū. necnō magistri ⁊ p̄sidentes: ac aliqꝝ officiarj
in aliqꝝ ex parlamētis regis eiusdē regni nob
sup̄ h̄ vnanimē supplicabūt. Qui duo notari
p̄ regē ⁊ reginā delphinū magistrōs p̄sidentes
⁊ officarios p̄atos gaudeāt p̄rogatiuis ad i
star familiarū nroꝝ p̄tinuoꝝ cōmēsalij: ipsi
qꝝ sex gr̄az p̄sumptꝝ: alias sex gr̄as siles alijs
sex p̄sonis idoneis i forma p̄missꝝ p̄cedere
iūctimꝝ. **Volumꝝ** aut ac eisdē aucte ⁊ teno
re p̄ntū decernimꝝ ⁊ declaramꝝ: bñficia q̄ ve
nerabiliū fratru nostroz sancte romane eccle
sie cardinaliū familiarē p̄tinui cōmensales:
eoz familiaritate durāte i regno: delphinatu:
terris ⁊ dominijs p̄sarꝝ obtinēt: ⁊ i postez ob
tinebūt: dispositiōi aplice i postez cēseri refer
uata: q̄d̄m dūtaxat cardinales p̄sati vitā du

rerint i humanis: ac post obitū eorū dē cardī
naliū p̄ sex annos p̄tinue sequētēs. Quibꝝ q̄
dem sex annis elapsis: aliqꝝ ad q̄s eorū dē bñfi
cioꝝ collatio: p̄silio: p̄sultatio: electio seu quīs
alia dispositio alias ptinet de bñficijs familia
rium h̄mōi i regno: delphinatu: terris ⁊ domi
nijs p̄sarꝝ p̄sultatibꝝ in p̄dictꝝ mēsiꝝ dispone
re valeāt h̄mōi reseruatiōe nō obstāte. **Decedi
mus** etiā qd̄ bñficioꝝ q̄ p̄mouēdi p̄ nos ad di
gnitates seu bñficia p̄sultatiua: ip̄az p̄silio
nū p̄nos de eoz p̄sonis faciēday obtinebunt
ac in q̄bꝝ ⁊ ad q̄ ins eis quomodolibet cōpetit
ac cōpetere poterit p̄ p̄mōtiōes ad dignitates
⁊ alia bñficia p̄sultatiua p̄dicta ac munꝝ p̄se
cratiōis eisdē p̄mouēdis impediendū seu la
psū t̄pibꝝ de p̄sēcrādis ep̄is a sacris canonibus
diffiniti vacaturoꝝ: si p̄mōtiōes ip̄e in aliqꝝ
ex supradictis mēsiꝝ p̄sant: nisi bñficia ip̄a
essent als dispositiōi aplice (vlt p̄sēcr) reserua
ta: ad plarꝝ ⁊ p̄sonas supradictas. Si vō in
alijs mēsiꝝ p̄mōtiōes eisdē fieri cōtingat:
ad nos ⁊ romanos pontifices successores no
stros: collatio: p̄silio: ⁊ omnimoda dispositio
ptineat. Et qm̄ sedis aplice notarioꝝ magnus
reperitur numerꝝ: eorū dē notarioꝝ qui habi
tum p̄ eiusdē sedis notarios gestari solitū pu
blice ⁊ p̄tinue gestāt: in posterum gestabūt be
nificia in eisdē regno: delphinatu: ⁊ terris cō
sistentia dūtaxat cōsēcrāte reseruata. **Quoꝝ** om
nes ⁊ singule cause bñficiales in partibꝝ corā
iudicibꝝ cōpetētibꝝ vsqꝝ ad diffinitiuā inclusi
ue: in p̄ma dūtaxat in qua nulli aū diffinitiuā
liceat appellare: nec appellatio si fuerit emissa
debeat admitti nisi ab interlocutoria vlt a gra
uamine negocij p̄ncipale minime cōcernent:
qd̄ nō possit p̄ appellatiōe a diffinitiuā sentē
tia reparari. in alijs vō instātij i romana cu
ria tractent cognoscātur ⁊ sine debito termi
nent. **Causē** vō beneficiale pendentes in di
cta curia inter nostros aut dictoꝝ cardinaliū
familiares p̄tinuos cōmensales: ip̄is cardina
libꝝ in eadē curia p̄ntibꝝ seu in aliqꝝ legatione
aut recreatiōis causa fecerētibꝝ necnō p̄sate se
dis officiales officia actu exercētēs: aut alios
a p̄missis q̄ p̄ sex mēses curiā p̄dictam secuti
sunt ⁊ sequuntur de p̄nti curiales et quocūqꝝ
alios eoz aduersarios super q̄busuis bñficijs
eisdem aduersarijs auctoritate ordinaria col
latis: per illos quibꝝ cōmissē reperuntur: seu
alios p̄ nos ad id deputatos seu etiā deputan
dos iudices: audiant: cognoscant: decidant
fineqꝝ debito terminent: ac executioni debite
demādent. **Ceterē** vō siles cause bñficiales in
ter quocūqꝝ alios p̄dentes ⁊ que quibusuis
iudicibꝝ seu auditoribus cōmissē reperiant ali
quibꝝ iudicibꝝ cōpetētibꝝ in regno Fr̄acie aut

Extrauagantes

et oritate apostolica cōmittatur audiende: co-
gnoscende: decidēde: et sine debito terminā de
necessaria earundem causarum aduocatione.

Proterea qz aliq̄ ex supradict̄ causis i ea-
dem romana curia sup petitorio et diuersis cu-
rijs ipsi regni sup possessorio tractat̄: volum⁹
qz i eisdē causis i diuersis curijs sup petitorio
et possessorio vnico vnito et eodē tertio pendē-
tibus: suspēso petitorio: et censuris sup hoc la-
tis in possessorio: in curijs eorūdē iudicium co-
ram quib⁹ cause possessorijs pendēt: de p̄senti
pcedat̄: causeqz ipse sup hmōi possessorio infra
bienniū terminēt et finiat̄. Alio qn biēnio
elapso: liceat partib⁹ ip̄is pcedere super peti-
torio: et vlt̄er⁹ dic̄ causis expeditis super pos-
sessorio aut hmōi: biennio elapso altera partiu
litigātium corā iudice cōpetenti aucte aplica
deputato poterit ius suū psequi: ip̄eqz aposto-
licus iudex infra aliud bienniū causam in pe-
torio terminare teneat̄. Qd si nō fecerit cā ipsa
ab eo aduocata et lis penitus extincta censeā-
tur. Et si forsan aliquis eorūdē iudicū cuius-
uis sibi cōmisit cause expeditionē maliciose p-
rogare: aut differre p̄sumpserit excoicationis et
omniū bh̄ficioz suoz puationis penas ip̄o fa-
cto incurrat. a q̄ quidē excoicationis pena ab-
solui nequeat: nisi a nobis et successoribus no-
stris romanis p̄fiscib⁹ ac in mortis articulo.
Quodqz de cetero in litteris expediendis in
regno Frācie delphinatu et terris alijsqz domi-
nijs p̄dictis fuerit stare sup h̄ edito p̄ Joban-
nem. xxiij. papā prefatū et excessus si qui fuerit
corrigat̄. Et qz p̄pter assiduas guerras et no-
uitates q̄ continue vigent in dicto regno: pre-
tenditur ecclesias dñi vacāt grauatas i taxa et i
am reformata i cillio Eōstānciensis: q̄ reducta
est ad medietatē antiquę taxę: q̄ grauata i ea-
dem taxa platus pmouend⁹ soluat cōia et mi-
nuta fuita: q̄ plures ex gallis annatā vocāt:
tū p vera estimatiōe fructuū ecclesie monaste-

rii ad que sit p̄motus: eaqz in dicta cācellaria
et camera aplica inuolabiliter obseruari man-
damus: et qz in supradict̄ concessiōib⁹ regnū ac
regē maxima sum⁹ charitate cōplexi credēduz
est nō inmerito vt se deuotos obediētes erga
sanctā romanā ecclīaz exhibebāt. Quare vo-
lumus et eisdē auctoritate et tenore statuimus
qz p̄fatus rex infra quattuor mēses p̄missa ac-
ceptare et obseruare: ac in regno: delphinatu:
et dominijs hmōi obferuari facere: necnō infra
alios duos p̄fatos quattuor imēdiate sequen-
tes mēses: sup acceptatiōe et obseruatiōe alijs-
qz p̄missis omnib⁹ et singulis: p̄ suas patētes
litteras nos et sedē p̄fatā certificare teneatur.
Alio qn p̄tes littere et inde secuta cūqz sint
cassa et irrita nulliusqz roboris vel momenti.
Hos enī ex nūc put ex tunc irritū decernim⁹
et inane: si secus sup his a quocūqz quis auctori-
tate sciēter vel ignoranter cōtigerit acceptari.
Nulli ergo omnino hominū licet hāc paginā
nostraz cōcessiōis: intētionis aut voluntat̄
cōstitutionis: declaratiōis: indultū: manda-
ti et statuti infringere: vel ei ausu temerario cō-
trahere. Si q̄s aut̄ hoc attentare p̄sumpserit: in-
dignationē omnipotētis dei: et beatorum Pe-
tri et Pauli apostolorū eius se nouerit incurru-
rum. Datū Rome apud sanctū Petrū: anno
incarnatiōis dñice. M. cccclxxij. septimo Id⁹
augusti: pontificatus nostri anno primo.

**Macrobii in libro de deo Socratis vulgariū
est elogiū. Sumas incensiones dei: nō in thū-
re vel pigmentis: sed in actiōib⁹ grāz cōsistere.
Sumas igit ineffabili deo agim⁹ grāz: q̄ tan-
dē ad finē hui⁹ opis Clemē. totiusqz iuris ca-
nonici cursum et cōpletionē: feliciter et salubrit̄
perduxit: Jobem de Amerbach et Jobem fro-
ber. de Hāmelburg Basilee impressiōni ope-
rā dātib⁹: Regnante Maximiliano rege Ro-
manoz incl̄ p̄ro. Ann. salutis. M. cccc. Kal-
endis decembris. Rector Vale.**

Ad studiosos iuris alumnos Sebastianus Brant.

Si Clementis opus: post cuncta volumina iuris
Canonici cupias perlegere o inuenis:

Hoc lege quod nuper viridijs caractere pressit

Dignum opus imprimis: vrb̄ Basilee tibi.

Perfectum inuenies: omniqz ex parte notatū

Totum opus: et nihil hic quod queruleris abest.

Et si fors cupies extraqz videre vagantes:

Hic omnes poteris cernere. cuncta legas.

Hanc scio: nec vereor plane affirmare decenter:

Hui⁹ hui⁹ impressiōni consimilem esse librum.

Credere si verbis tibi non placet optime lector:

At saltem labor hic det tibi: opusqz fidem.

Multa ego per sperari: si que fortasse fuere

Per me visa minus: da veniam oro. Vale.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

CR 121

